

ELŐFIZETES

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petty sor egyenként 20 fillér,
minden következőtől 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, október 30.

A szerbek az egész arcvonalon megkezdték a visszavonulást. (Ujra támadnak az olaszok a tengeremelléken.)

Budapest, október 29. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

Ujabb esemény nem történt.

Olasz hadszíntér:

A második és harmadik olasz hadsereg tegnap teljes erővel újból megkezdte az általános támadást. Ezzel a csata az egész tengeremelléki harcvonalon ismét megindult. A gyalogsági támadásokat tüzérségi előkészítés előzte meg, amely több szakaszban dobpergésszerű tüzelésig fokozódott és különösen a görzi hídfő ellen még sohasem tapasztalt hevességet ért el. Azonban sem a tüzérségi tűz, sem a rá következő rohamok nem voltak képesek oszlopainkat megérinteni; az egész harcvonalon ismételen véresen visszavetették az ellenséget és kivétel nélkül megtartották keresztül-kasul lött állásaikat. Mihelyt itt, vagy amott behatolt valamely árok-részbe az ellenség, haladéktalan ellentámadásunkkal ismét eltávolítottuk. A nehéz napot, amely az olaszok teljes kudarcával végződött, nyugodtabb est váltotta fel. A Dolomit harcvonalon is nem csökkenő hevességgel tart az ellenség támadó tevékenysége. Itt az ellenség a leghevesebb erőfeszítéseit a Col di Lana ellen intézi, amely előtt már annyi és tegnap is két támadás omlott össze. Egyik olasz repülő a Miramare kastélyra bombákat dobott.

Délkeleti hadszíntér:

A Visegrádtól délkeletre fellépő montenegrói zászlóaljokat Drinskonál és Suhagoránál megvertük. Kövess tábornok hadseregének német hadosztályai Rudnik vidékére nyomultak előre. Ennek a hadseregnek osztrák-magyar csapatai támadásuk közben a Raca legfelső folyása mentén haránt irányban vágtak keresztül a tartós esőzéstől majdnem járhatatlanná vált lapályokon, az ellenséget elkeseredett harcokban elűzték a Cumisev magaslatról és rohammal elfoglalták Cumie templomát és a falut. Gallwitz tábornok hadserege Lapovonál átkelt a Lepenicán és Svilajnaótól délkeletre tovább nyomult előre. A bolgár első hadsereg elfoglalta Pirotot. Az ellenség az egész arcvonalunk előtt megkezdte a visszavonulást. Hőter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Kragujevac és Grni-Milanovac közelébe ért támadásunk.

Berlin, október 29. (Hivatalos). A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Az arcvonal egyes pontjain élénk tüzérségi tevékenység, akna és kézigránát harc volt; lényeges esemény nem történt.

Keleti hadszíntér:

A helyzet mindenütt változatlan.

Balkán hadszíntér:

Drinskonál (Visegrádtól délre) visszavertük az ellenséget, ettől keletre pedig a határon túl szorítottuk vissza. A Moravától nyugatra elértük általánosságban a Slavkovic-Rudnik-Cumie-Batocina vo-

nalat. Svilajnaótól délkeletre a Resava mindkét oldalán rohammal elfoglaltuk az ellenség állásait, több mint egyezerháromszáz szerbet elfogtunk. Bojadjett tábornok hadseregének arcvonala előtt az ellenség hátrál, a hadsereg üldözi. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A király köszönete

az olaszok ellen küzdő haderőnek és egész tüzérségünknek.

Ő császári és apostoli királyi felsége a következő legfelsőbb kéziratot méltóztatott a legkegyelmesebben kibocsátani.

Kedves rokon Jenő főherceg vezérezredes ur!

A kedvességed alá rendelt hadierők eredményes vezetésének legbensőbb és hálás elismeréseként átadom önnek a mai napról kelt hadi és hajóhadparancsomat.

Kelt Bécsben, 1915. évi október 28-án. FERENC JOZSEF, s. k.

Hadi és hajóhadparancs Olaszország ellen harcoló haderőimhez!

„Még kemény feladatok előtt álltok” — így szóltam hozzátok július 29-én hadi és hajóhadparancsomban és ez be is következett. Három, izzó harokkal telt hónap mult el felettek. A derék csapatok hősiessége, legszívósabb kitartása és bámulatraméltó áldozatkészsége, a kitűnő vezetés, valamint az összes fegyvernemeknek átértett s a legjobb bajtársi szellemtől sugalt összműködése oly tetteket eredményeztek, amelyek a dényugat hí védőrségének tündöklő lapot biztosítanak véderőnk történetében.

Amikor reátok tekintek vitézeim: szilárd bizalom tölt el engem, mert látom, hogy a vitéz és nagyszámu ellenség legyőzésének nehéz feladata a ti kezeitekben van. Jól tudom, hogy nem csupán kötelességteket teljesítetek, mert hiszen haduratokért és az édes hazáért hön dobogó szívvel műveltek magasra és bizonyultok hőskönek. Teljes szívemből fakadó köszönetemet és üdvözléteket küldöm tinektek.

Kelt Bécsben, 1915. október 28.

Ferenc József s. k.

Ő császári és apostoli királyi felsége továbbá a következő legfelsőbb kéziratot méltóztatott legkegyelmesebben kibocsátani:

Kedves rokon Lipót Szalvátor főherceg tábornok ur!

Az összes hadszínterekről hozzám érkező jelentésekből nagy meglepéssel látom, hogy milyen kiváló módon működik régi hírnevéhez híven összes tüzérségem és ugyancsak értesülök arról is, hogy a hősiességgel küzdő többi csapat, mily hálásan ismeri el azt a hatalmas támogatást, amelyben őket a tüzérség részesíti. Fogadja Ön mindazokkal együtt, akik a tüzérség kifejlesztésében és továbbképzésében fáradoztak és kik az elért sikerekben legszebb jutalmukat látják, szívvel jövő köszönetemet.

Kelt Bécsben, 1915. évi október hó 28-án. Ferenc József, s. k.

Török buvárhajó sikeres támadása orosz páncélos ellen.

Konstantinápoly, október 29. A főhadiszállás jelenti: Október huszonhetedikén délelőtt buvárhajóink egyike a Fekete tenger nyugati részén megtámadta az orosz flottát és egy Pantelimon típusu sorhajóra torpedó lövést tett. Minthogy az orosz hadihajó komolyan megsérült, az orosz flotta Sebastopol irányában gyorsan visszavonult. A Dardanella-fronton október huszonhetedikén és huszonnyolcadikán a szokásos helyi harcok folytak. Ariburnu és Sedil-

bahr mellett két ellenséges monitort, amely résztvett a bombázásban, tüzer-ségünk tüzelése elűzött. A többi fronton nem történt fontosabb esemény. A Dardanella-fronton néhány nap óta egyik részről sem történt semmi, tekintve egy hatástalan helyi jellegű kölcsönös tüzeléstől, ellenség mindig kórházi sátrakat és kórházi hajókat használ szállítási és katonai célokra. Október huszonhetedikén Kuesku-Kenukh mellett tisztán konstatáltuk, hogy angol katonák vöröskeresztes kórházsátrak előtt gyakorlatoztak és a gyakorlatok után visszamentek a sátrokba. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

lyezett takarékbetétek akadálytalanul felhasználhatók a hadikölcsönre. Terünk nem engedi meg azt, hogy e előnyös és biztos, mindamelllett hazafias kölcsönnek további előnyeit is felsoroljuk, mindazonáltal erős a reményünk, hogy a mi áldozatkész és hazaszerető közönségünk a fenti vázlatból is meg fogja érteni a kölcsönnél összes anyagi és erkölcsi jó tulajdonságait és tömeges jegyzésével fogja beváltani azon reményeket, amelyek a kormány a harmadik hadikölcsön kibocsátásához fűz.

A harmadik kölcsön aradi jegyzései.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 29.

A hadikölcsön: nemzeti kölcsön, amelynek sikere erkölcsileg annál becsesebb, gazdaságilag annál értékesebb, minél szélesebb néprétegek hazafias áldozatkésztsége nyilvánul meg benne. Nem lehet eléggé hangsúlyozni a népies propaganda fontosságát a hadikölcsön sikere szempontjából. Hízen minálunk a nagytőke csak most kezd kialakulni és a nemzeti vagyonban ma is még túlnyomó az ingatlan-érték. Ausztriában a harmadik hadikölcsönnél milliók jegyzésekből már egy milliárd került ki a Németország nagy pénzügyi sikerében oroszlanrész illetve a nagy- és közép tőkét. Ott a kistőke esakély részvétele a végeredmény szempontjából döntő jelentőségű nem lehet, nálunk azonban a siker ezen sarkallik. Oda-kint a kistőke is százados gazdasági kultúra hatásaképpen gyümölcsöző elhelyezést keres, holott nálunk kis összegekben legalább egy milliárd hever a kisembereknél használatlanul. Mindkét szempontból, úgy a kölcsön sikere, mint a gazdaságosság érdekében tehát alig felbecsülhető szolgálatot teszünk a köznek, ha teljes erővel közremunkálunk azon, hogy a hadikölcsön révén ezeket a meddő száz milliókat visszaadjuk a közgazdasági élet folyamatainak és termékenyítő szerepre bírjuk.

Aradon ma a következő jegyzések történtek:

Az Aradi Első Takarékpénztárnál: Mahler Mihályné 100.000 korona, özv. Holtzer Jakabné 100.000 korona, Kutányi Ferenc 15.000 korona, Werner Miklós dr. 15.000 korona, Heiszler József 10.000 korona, Első Német-szentpéteri Takarékpénztár 10.000 korona, Aradi fűrészfűrész 10.000 korona, Wilhelm Ignác 10.000 korona, Spitz Testvérek 10.000 korona, Gerő Miklós dr. 6.000 korona, Dobiaschi József 5.000 korona, Hánn Alajos 5.000 korona, Michlbauer Lajos 5.000 korona, Propper Eds és neje 5.000 korona, Henrik György 5.000 korona, Morvay Ödön dr. 5.000 korona, Róth Testvérek 4.500 korona, Gartner Aranka és Irén 4.000 korona, Herczegh Géza 4.000 korona, Schlessinger Böske 4.000 korona, Hadházy István 3.500 korona, ifj. Hadházy István 3.500 korona, Nagy András 3.000 korona, Draskovits Ella 3.000 korona, Pona Demeter 2.500 korona, Polák Zsiga 2.500 korona, Patáky Vilmos 2.500 korona, Papp Sándor 2.000 korona, K. Szabó Lajos 2.000 korona, Fodor József 2.000 korona, Aradi ref. egyház 1.600 korona, Várady Manó 1.500 korona, Berényi Barta 600 korona, Varga Beatrix 500 korona, Schütz Adél 200 korona. Összesen 3.596.950 korona. Eddigi összes jegyzések: 3.596.950 korona.

A háború és pénz.

Arad, október 29.

Immár tizenötödik hónapja, hogy Ausztria-Magyarország hű szövetségeseivel, a Német birodalommal, majd Törökországgal, legujabban pedig a Balkánon nyert negyedik szövetséges társával, Bulgáriával karöltve vivja élet-halál harcát az entente államok ember- és pénztömegeivel. Az igazságos ügynek diadalra való megérését jelenti ellenfeleinknek azon kapcsolódása és tehetetlensége, amelyekben legutóbb nemcsak hadseregük, de diplomáciájuk veresége is kitűnt. Még Olaszországot, a gyöngye jellemű államot könnyen levették a lábáról a folyó év tavaszán, nem így azonban azokat a kisebb Balkán államokat, amelyeknek megnyerését oly könnyű feladatnak tekintették, hogy azokkal foglalkozni csak a legutóbbi időben látják szükségesnek.

A napilapok bőven tárgyalták azokat az intrikákat, amelyekkel a balkáni államokat az entente diplomáciái körülverték. Az anyagi áldozatok, nemkülönbön a fenyegetések meddők maradtak. A fegyverek sikerei, hála a Mindenhatóknak, a mi katonáink oldalán vannak, a vezérkarok jelentései a mi hőseink dícsőségét adják hírül. Közel vagyunk ahhoz, hogy a Balkán tűzfészket s ezzel a háború fekélyét is kiirtjuk. Ezek a szép remények és kilátások adják meg az indító okát részben annak is, hogy szövetségeseinknél, Németországnál a legutóbbi 3 hadikölcsön még szebb eredménnyel járt, mint az első kettő. Ausztriában hasonló reményekkel indult meg.

Olvasóink, azt hisszük, tisztában vannak azszal, hogy a háborúban önmagunkkal nem rendelkezünk, személyünk, vagyonunk a hazáé. Ujone ujone, hauserreg hadsereget követ, mivel a második esztendőnek harca minden tekintetben nagy rést ütött soraikban.

A kormány nagyon jól számított, amikor a nemzet áldozatkésztségére apellálva nyilvános aláíráshoz folyamodott a hadikölcsönért. Az első hadikölcsönnek ezer millió koronát meghaladó összegét már jóval felülmulta a második és alapos okunk van hinni, hogy most, a mikor a kormány harmadikban kepoztat a nemzetnél, ismét igaza lesz annak a nagy államférfiúnak, aki azt mondta, hogy a magyar nemzet újból ámulatba fogja eiteni a világot áldozatkésztségével. Látna a hitszegő szövetséges kínos vergődését úgy anyagi, mint hadi téren, teljes joggal remélhetjük, hogy a mi hadiseikeinkhez méltó lesz a pénzügyi eredmény is.

Az igazságos ügy csak diadalt hozhat minden téren. A nemzetnek még csak ezt az áldozatot kell meghoznia és a győzelem nyomában a béke halála derengeni fog.

A harmadik hadikölcsön teljesen folytatását képezi annak a bevált német típusnak, amely a két előző hadikölcsönnél oly előnyösen érvényesült. A háborúnak kedvező esélyein

kivül a gazdasági helyzet is annira kedvező, hogy a harmadik kibocsátás még hézaapótlónak is vehető felgyülemlet tőke energia megosztására.

A magyar állam jövedelmének nagy részét termőföld adja. A jó termés, nagyszámu állatállomány a gazdák kezében ma oly értéket képvisel, hogy egy vidéki gazdaember helyzete szinte irigyelhető. Gazdáinkon kívül a háború nyomában iparossaink, szállítóink is tekintélyes jövedelemhez jutottak s ha most ezeket figyelembe vesszük a kötött birtokok nagy jövedelmezőségét is, előttünk áll az ország nagy részének pénzébősége.

A hadikölcsönön kívül tehát a kormány a gazdasági előnyöket is teljesen biztosítja az új hadikölcsönben. A hatszázalékos kamattörvény, a kötvényeknek adóhátréves- és illetékmentessége, az alacsony árfolyamok mind oly kedvezményeket, amelyek a jövedelmezőséget a 6 százalékon jóval felülhajtják. A jegyzés tekintetében a legmesszebbmenő kényelem érvényesül, a meennyben kötvények valamennyi királyi állampénztárnál, adóhivatalnál, a magyar királyi postatakarékpénztárnál és ennek valamennyi közvetítő postahivatalánál és ezenkívül az ország minden valamire való pénzügyintézetnél, tehát még a legszelebb zugban is jegyezhetőek és ugyanott a félévénként, május és november 1-én esedékes kamatszelvevények is dímentesen beválthatók. A jegyzés határideje 1915. november 17; eelszeri azonban aláírni előbb is, mivel az október 30-ig történő aláírások esetében az árfolyam 100 koronánként még 97 korona 10 fillér, azontól pedig már 30 fillérrel drágább lesz, vagyis 97 korona 40 fillér.

A kötvények részleire is jegyezhetőek, ebben az esetben az árfolyam 98 korona. A részletfőirésztés 25 százalékonként történhetik, legkésőbb azonban 1916. január hó 8-ig. A kötvényeknek címletei zárolhatók, mely körülmény a kamat hozadékot 6 évig biztosítja a kötvénybirtokosának.

Igen sokáig irigyelt volt a francia nemzet kiváló pénzügyi érzéke miatt, mivel ott még a legalsóbb néposztály is járadékot vásárolt és pedig oly mértékben, hogy ezekből egy egész új típus, járadék kisbirtokosok osztálya alakult ki, mely osztály mindenkor a legerősebb támaszát képezte a francia nemzet pénzügyi életének. Az új hadikölcsönben is megtaláljuk mindazokat a vonásokat, amelyek alkalmassá teszik a kötvényeket arra, hogy azokat a szerényebb anyagi helyzetben élő honfitársaink is megszerezhessek. Az 50-100 koronás címletek ugyszólvan e célt szolgálják. Az a nagy kontingens pedig, amelyet a címlettípus úgy az első, mint a második hadikölcsönnél felmutatott, a legszebb kilátást nyújtja e téren a jövőre is.

A háború még a moratoriumot is megszünteti, mert 1914 augusztus 1-e után, több mint egy év óta elhe-

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál a mai jegyzés meghaladja az 500 000 koronát. Az intézetnél eddig eszközölt jegyzések végösszege több mint négy millió korona. Ma nagyobb jegyzések főleg a gazdaságszűrés részéről történtek. Nagyobb jegyzések a következők: Ifj. Wittman Ferenc 60 000 korona, Grundsaitz Mladen 40 000 korona, Baross Ferenc dr. 15 000 korona, Aradi Fűrészgyár R.-T. 10 000 korona, özv. Weisz Endréné 18 000 korona, özv. Nesnera Aladárné 10 000 korona, Nesnera Aladár 10 000 korona, özv. May Jánosné 10 000 korona, Nagel Károly 10 000 korona, Halász Mátyás 10 000 korona, Gémes István 20 000 korona, Baur István 10 000 korona, Rosig vetőár 8 000 korona, Hódosy László 6 000 korona, Doktor Lajos 6 000 korona, Helda István 5 000 korona, Grundsaitz Miksa 5 000 korona, Szily Ferenc 4 000 korona, Vikoi Sarolta 4 000 korona, Mlászonyokról elnevezett iskola nővérek 2 000 korona, Bodófi János 8 000 korona, özv. Fazekas Péterné 8 000 korona, Csédy Irénke 200 korona, Piskó Sámuel 1 000 korona.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál ma 180 000 korona jegyzés történt. Főleg csanád megyei földbirtokosok és földgazdák aláírásából tevődött össze ezan összeg. A jegyzések végösszege 1 860 000 koronát tesz ki.

Az Aradi Ipar és Népbanknál ma a következő nagyobb jegyzések voltak: Koch Károly 25 000 korona, Koch Zsiga 25 000 korona, Bauer Gyula Felsőbánya 20 000 korona, Hoffmann Lászlóné 20 000 korona, Gay Zsófia 6000 korona, Rajz Magda 6200 korona, Az aradi református egyház 1200 korona, Hirsch Jenő 1000 korona, Freund Sándorné 1000 korona, kisebb jegyzésekből 1400 korona folyt be. A jegyzések eddigi végösszege 1 250 000 korona.

A Központi Takarékpénztárnál eddigelé összesen 761 950 koronát, a mai napon pedig 107 100 koronát jegyeztek. Nagyobb jegyzések voltak ma: Aradi patronatszegelet 10 000 korona, Haberger György 2500 korona, Hartmann József 400 korona, Mairovits Imre 100 korona.

Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál jegyeztek ma Mayer Miksa 10 000 korona, Lászlár Zóárd dr. 6000 korona, Mihaleszku Lajos 2000 korona, Tüdös Béláné 3000 korona, Gassenmayer Emerichné 8500 korona, Plank György 8500 korona, Aradi református egyház 1600 korona, Grallert Rezső 5200 korona, Bokor Alajos 1000 korona, Almási T. Pál 200 korona, Braun Adolf 500 korona. Összesen ma 36 500, eddigelé pedig 620 000 koronát jegyeztek az intézetnél.

Az Aradi Közgazdasági Banknál a mai napon több kisebb jegyzésből 17 000 korona folyt be. A banknál ezzel együtt eddig 418 200 koronát jegyeztek.

Az Aradi Kereskedelmi Banknál a mai napon 48 400 koronát jegyeztek. Nevezetesebb jegyzések Aradszentmártonból: Leiser Mária 3000 korona, Poszmayer Márton és neje 3600 korona, Poszmayer Frigyes és neje 5000 korona, Riegler Antal 2000 korona, Gassner Károly 1000 korona, Schverthoffer Antal 1000 korona, Mähler György 2000 korona, Kaszner Mátyás 1500 korona, Haek Gáspár 1000 korona, Első Aradszentmártoni Takarékpénztár 10 000 korona. Az eddigi összes jegyzések 878 600 korona.

Az Aradi Viktoria Takarékpénztárnál ma 5500 korona hátrahagyott jegyzetek. Ezzel

együtt a jegyzések végösszege 215 400 korona.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál a mai jegyzések: Keppich Jakab dr. 4000 korona, Arad város gyámmentára 2100 korona, Vargha Kálmáné 1200 korona, egyéb jegyzések 1800 korona. Az eddigi jegyzések összege 264 000 korona.

Poincaré is bukik a Viviani kormány után?

(Monarchista összeesküvés Franciaországban. — A Briand-kabinet.)

Többet tudósítok.

Genf, okt. 29.

Párisi hírek szerint nemcsak a Viviani kabinet, hanem Poincaré állása is megrendült. Nagy monarchisztikus összeesküvésről beszélnek. A kormány állítólag egy komplotot fedezett föl, amelynek vezetője egy Bourbon herceg. Több magasrangú tisztet letartoztattak, akik az összeesküvésben kompromittálva vannak. Állítólag több magasrangú főpap is bele van keverve az ügybe. Kormánykörök azt gyanítják, hogy Aimette bíbornok, akit a pápa nemrég fogadott, Rómában egy trónkövetelő érdekében járt közben. A helyzet az országban igen zavaros.

Páris. A Havas ügynökség jelenti: Briand igazságügyminiszter az egész napot azzal töltötte, hogy tolytatta tárgyalásait a politikai világ legelőkelőbb egyéniségeivel. E lépéseket néhány nap előtt Viviani miniszterelnök kezdeményezte, hogy a kabinetnek szélesebb alapot teremtsen, azután Briand tolytatta. Tényleg Viviani sürgelő kérésére történt, hogy Briand betegezni igyekszik a munkát, amelyet Viviani bizonyos nehézségek következtében maga nem fejezhetett be. Vivianinak és Briandnak az a céljuk, hogy az ország leghevesebb személyiségeit, bármily politikai nézetet valljanak is, kizárólag a honvédelem gondjainak szentelő kormányban egyesítsék. Briandnak nem volt arra megbízatása, hogy tárcsákat kínáljon a kabinetben, mert Viviani nem mondott le. Briand mindössze arra szorítkozott, hogy különböző személyiségektől alkalmasan megkerdezzék, vajon a jelenlegi kabinet távozása esetén hajlandók volnának-e vele dolgozni.

Viviani beadta lemondását.

Páris. (Havas jelentés.) Viviani beadta lemondását. Poincaré eltagadta a lemondást és Briandot megbizta a kormányalakítással.

A Briand-kormány.

Genf, október 29. A kormányválság kitört. Már tegnapra várják az új miniszteri listát, amelyet azonban nem lehet közzétenni, mert három képviselő, akik felszólítottak, hogy tárcsát vállaljon, pártjától nem kapott engedélyt.

Az Aradi Kereskedők Takaréka és Hiteleszövetkezeténél a jegyzések összege 540 000 koronát tesz ki. A nagyszámú kis jegyzések tömegében tekintélyes helyet foglal el az aradi és aradmegyei polgári és elemi iskolák tanítóinak gyűjtése, amely végső eredményében előreláthatóan mag fogja közelíteni a kétszáz ezer koronát.

erre, mindaddig, míg Viviani el nem távozik helyéről.

Páris, október 28. A Havas-ügynökség jelenti: Politikai körök a miniszterválság megoldását küszöbön állónak tartják. Az eddigi közlések alapján a tárcsák betöltése a következő volna: Briand miniszterelnökség és külügy, Jules Cambon mint külügyi államtitkár működne mellette, Viviani igazságügy, Ribot pénzügy, Gallieni tábornok hadügy, Lagaze tengernagy tengerészet. Briand ezenfelül biztosította magának Freycinet, Combes, Leon Bourgeois, Denis, Cochon és Nelline közreműködését, a mi a kormányban a nemzeti egység jellegét adná. Más miniszterek volnának Sembat, Guesde, Malvy, Doumergue, Clementel, Patulavé. A hadügy államtitkárságát meghagynák. A kereskedelmi tengerészet államtitkárságát tengerészeti államtitkársággá alakítanák át és ezt Bail képviselőre bíznák.

Delcassé bukása indította meg a lavinát.

Genf, október 29. Minden jel arra vallott, hogy a francia kormány napjai meg voltak számlálva, mert nyilvánvaló lett, hogy nemcsak a kabinet és a parlament között van ellentét, hanem magában a kormány kebelében is, ami természetesen megbénította munkáját. Delcassé lemondása indította meg a lavinát, mert távozásának okait még mindig titok fedte és a kormány nem hajlandó erről világos nyilatkozatot tenni a kamarában. Kritikussá tette a Viviani-kormány helyzetét a radikális pártnak az a követelése, hogy a kormány a kamara titkos ülésén adjon részletes felvilágosítást a belső és külső politikai helyzetről. Mint ismeretes, a kormány ezt a követelést elutasította. Válságossá tette a kormány helyzetét az a követelés is, amely a kabinettől elvárja, hogy a külső politikában határozott irányt kövessen.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkor a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szombat: „Gyöngyvirág kisasszony” második rész.

Gyöngyvirág kisasszony.

(Operett-bemutató az aradi nemzeti színházban.)

Arad, október 29.

Tagadhatatlanul nehéz helyzetünk van helyi szerzők operettjével szemben. A rossz nyelvtűk, a kik nem látják a mai bemutatót, nem hallották azt a szinte tombolás számba menő ünneplést, mely a mai színházi estét, ezt a nevezetes szép premiért olyan emlékezetesen szépé tette, azt mondhatnák a lokal patriotizmus beszél belőlünk, amikor azt állítjuk, hogy Kópf és Bajthay darabja maradandóbb értékű lesz mint az utóbbi évek operett termelésének nyolcvan százaléka és rendelkezik mindazon jó tulajdonságokkal, amelyek kiemelik a utat operett irodalom szűrkéségei közül és olyan sikert biztosított magának, mely nemcsak a hazai, hanem a külföldi színházok leendő nagysikerű darabjává predesztinálja.

A budai bemutató váratlan szép és a budapesti sajtóban is élénk visszhangra talált siker után méltán előzhetette meg nagy érdeklődés a mi közönségünkönél az aradi szerzők aradi darabját, fényes tanu jele az a zsúfolt színház, mely a legnagyobb várakozással tekintett a sokat emlegetett újdonság előadására elé. Várakozásunkban nem csalódtunk, sőt — észintén szólva — sokkal többet kaptunk annál, amit vártunk, egy kiforrott, erős talentum, friss invencióban gazdag zeneszerző első de már teljesen kiforrott és a kezdet bélyegeit magán nem viselő operett zeneszerzőjének poétikus lírai részletekben gazdag librettóhoz irt kész, tökéletes muzsikáját, három vidám felvonáson keresztül érdeklődésünket egész estén át lekötő mese keretében.

Színes szép világ, a színpadon mozgó színpad tarka kép, tele humoros jelenetekkel nem új szerzők első darabjaként hat, hanem azt hihetjük, hogy egy kipróbált sláger pompás előadását látunk.

Az erősz eleven képhez, az ötletes és főként mulatságos librettóhoz vonzó, kellemes kísérő a zene — Kópf zenéje — mely dallamainak bővségével, stílusos finomságával egyszerre belopta magát a közönség szívébe. Hangszerelés meglepően eredeti és érdekes melódiáit teljes szépségükben hozta ki a zenekar eleven, hangulatos intonálása. Ez a melódiabőség, eredetiség, páratlan finomságu hangszerelés a kitorzott muzsikussá tette Kópf Kálmánt, kitől meg sok szép dolgot várhatunk. Első darabja már maga a biztos kezű zenész kéz alkotása. Meglepetéssel konstataálta ezt a közönség, lelkes elismerésével adózott azzal az őszinte szívvel jövő nagy ovációval, mellyel a jelenlevő Kópfot percokig ünnepelte, legalább tízszer szólította a lámpák elé.

A librettista Bajthay dr. határozottan van, nem lehetett jelen bemutatóján, nem lehetett szemtanuja poétikus lírai részletekben bővelkedő mulattató, ötletes szövegű darabja szép sikerének.

A színház derék munkát végzett rendezésben, kiállításban egyaránt. Szokottnál szebb díszletek, pompás toalették kötik le a néző érdeklődését és az az operettgárda, mely eddig is oly szép eredményeket produkált, meglepő jó előadásban adta vissza azt, amit a szerzők elgondoltak.

A nagy siker főrekesse Horváth Mici nyolcszor változtat pompásabbnál pompásabb

toalettet, énekel, táncol, játszik amyi rutinnal és eleganciával, mellyel csak a vérbeli, igazi primadonnák rendelkeznek. Hangulatos, finom dalait tökéletes, biztos énektudással interpretálta. Várady Margit ma is a ritka szép hangú énekesnő volt, énekszámái a legnagyobb sikert eredményezték. Kertész és Győző a komikumot képviselték, páratlan ötletességükkel könyekig nevetettek. Táncszámaik elsőrangunk, Barics szépségu férfiás alakításával nagy tetszést ért el.

A zenekar precíz játékaért, valamint a darab betanításáért Kovács karmesteré az érdem és elismerés.

Azt hisszük, nem csalódnunk és büszkeséggel jósolhatjuk az aradi szerzők darabjának az idei szezon egyik kiemelkedő nagy sikerét.

(W. K. d.)

* A mai monstre-hangverseny műsora. Arad társadalma ez alkalommal is tanujelét adta nemes áldozatkészségének és az igazi művészet iránt érzett lelkesedésének. A Vörös Kereszt ma esti monstre-hangversenyének jegyei nagy részben elővásárlásban elkelték s így a legteljesebb siker már is biztosítva van. A még meglévő jegyek délután 6 óráig a Scherhag H. cég úti tében kaphatók, este 7 órától kezdve pedig a Kulturpalota pénztárána. A hangverseny műsora a következő:

- Nyitány „Hunyady László” operából (zenekar). Erkel.
- Szonáta, hegedű és zongorára, op. 36 a (E moll). Busoni.
 - Langsam — Presto.
 - Andante piuttosto grave. (Telmányi és Vas.)
- Svéd jelenetek, vonószekarra hárfakísérettel. Torsten. (Zenekar.)
 - A fecskék.
 - Scherzo.
 - Tavaszzal.
- a) F moll ballada. Chopin.
 - Édur etude. Chopin.
 - A forrás partján. Liszt.
 - Magyar induló. Schubert-Liszt. (Zongorán előadja Vas Sándor.)
- a) Adagio. Mozart.
 - Kinai tambourin. Kreissler.
 - Magyar tánc (Maros vize) Brahms-Joschim.
 - Boszorkánytánc. Paganini. (Hegedűn előadja Telmányi Emil.)
- Előjáték a „Lohengrin” operából. (Wagner. (Zenekar.)

A hangverseny pontosan 8 órakor kezdődik. A rendezőség ezúton figyelmezteti a közönséget, hogy a zeneszámok alatt senkiesem léphet be a terembe. Műsor a pénztárnál és a jegyszedőknél kapható.

* A színház hírei. A kis király első délutáni előadása. Vasárnap délután 3 és fél órakor mérsékelt helyárrakkal került színre ez a pompás operett, melynek legutóbbi felújításával aratta lecszobb sikerét az operett személyzet. A két nő főszerepet Várady Margit és Horvát Mici játszó, kiknek együttes fellépése mindenkor a legnagyobb élvezetet biztosítja. A címszerepet Barics játssza, míg Huck pompás figuráját Győző. A többi szereplők maradnak a régié. Este 7 és fél órakor rendez helyárrakkal a Gyöngyvirág kisasszony pompás operettnek lesz a harmadik előadása. — Előkészületben a Vigszínháznak az idén legnagyobb sikert aratott operettje, a Korzó szépe, a melynek szövegét irták Bunenthal és Kadetburg, fordította Gábor Andor. Zenéjét szerzette Holländer Viktor. Az újdonságban főszereplők lesznek Horváth Mici, Járai Böske, Bankóné, Barics Gubó, Győző Alfréd, Járai Sándor, Polgár Sándor. — Gyöngyvirág kisasszony másodszor szombaton kerül színre.

* Nagy detektiv-dráma az Apollóban. Sherlock Holmes, a zseniális detektiv érdekes alakja ma ismét megjelent az Apolló színház vászonlapiján s érdekesítő nyomonkövetésével izgalomba tartotta a nézőteret zsúfolásig megtöltő publikumot. Láttuk ismét Sherlock Holmezt, mint derit világosságot egy sötét bűnyyre s mint csalja zsenialitásával kelepebbe a

bűnt. Nyomonkövetését természetesen izgalmasan-izgalmasabb jelenetek kísérik, mert maga a főhős is, élesesű ember, akinek az eszével a vakmerőségével koll megbirkózni a nagy detektivnek. Sherlock Holmes hajszája elvezet az opiumszívó-barlang misztikus levegőjébe is, ahol ismeretlen képek tárnak élnek. A négyfelvonásos detektiv-dráma izgalmas cselekménye a végsőkig fokozza a kíváncsiságunkat s mincson egyetlen jelenete, amely ne volna hibető és természetes. Annyira izgalmas ez a dráma, hogy az ember visszafojtott lélegzettel lesi az események fejleményét. A közönségből több ízben önként tört ki a csodálat és a tetszés. Még szombaton és vasárnap marad műsoron a nagyszabású detektiv-kép új herctéri fölvételekkel együtt.

* Harcszerű mutatóanyagok és mérközések. (Katonai sláger az Urániában.) Az Uránia színház tegnap egy, úgy mondjuk katonai eseménynek volt a színhelye. A budapesti harcszerű mérközésekről felvett filmet mutatta be a színház, mely nem sajnálta az óriási anyagi áldozatot azért, hogy a közönségnek valódi friss aktualitásokkal szolgáljon. Rendkívül élvezetes és érdekes látvány volt az, amit ez a film nyújtott, mert a fegyveres erőknél minden része egy volt beállítva, hogy egész kis háborút rögtönzött a vásznon. Lovas és gyalogos rohamok, ágyú és gépfegyver támadások, hidépítés és távirda felállítás és ki tudná elszorolni, hogy mi minden egyéb vonul el előttünk egy teljes órány keresztül lekötve figyelmünket és felfeszítva idegeinket. Kellermann: Az alagút. Világhírű regényről készült film-óriás, mely hónapok óta diadallal járja be a világ minden színházát legközelebb az Urániában.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 4 órakor.

Rendelet

a gabonarekvirálásról.

A hólnapi hivatalos lap új rendelkezést közöl a gabona és lisztkészletek bejelentése, feltárása és rekvirálása ügyében. Eszerint már most senki részére nem lehet gabonát eladni, csak a Hadi Termény társaságnak. November 25-ig minden bejelentés nélkül történhet az eladás, november 25-én a hatóságnál pontosan be kell jelenteni a készletet. A községi előjárások az adatokat december tizedikéig beküldik a Hadi Termény társaságnak. December huszonötödikén minden készlet, amely a hazi szükségletet meghaladja, rekvirálnak tekintetik. A kormány egyben intézkedett a bab, borsó és lencsekészletek rekvirálásáról.

Bukarest. Tegnap délután Göben és Breslau körülök Várna ele megérkeztek.

Petervár. A Novoje Vremja kifejt, hogy Szerbia helyzete a legsúlyosabb, s kéri, vajon az entente tenyeg melegeit-e minden lehetőséget arra, hogy valóságga segítséget nyújtson. Olaszország a háborút tulajdonképen a balkáni érdekere való tekintettel a status quo tenntartásáert kezdte, ezért rendkívül turesan jár el, amikor huzozik a segítségnyújtástot abban a pillanatban, amidőn Nemetszág es Ausztria-Magyarország egészen új helyzetet készítenek teremteni Balkanon.

Bratianu meddőnek tartja az entente kísérleteit Romániában.

(Magyar újságíró a román miniszterelnöknél. — Kivételes rendszabályok a tüntetők ellen. — A Duna felszabadulása.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest—Szófia, október 29.

Egy magyar hírlapíró, akinek sikerült audienciát kapni Bratianu miniszterelnöktől, a következőkben számol be kihallgatásáról:

Megérkezésem után első dolgom volt kihallgatást kérni Bratianu miniszterelnöktől. Dél előtt fogadott a román kormány elnöke. Tapétás ajtó mögött, dolgozó szobája íróasztalánál ült, mikor beléptem. Almos homály uszott a magas homlokú szobában, mert az ablaktól sötét felhő takarta el az ég kékségét. Az íróasztalon iratosomók, telefon.

— Budapestről jön?

— Budapestről, kegyelmes uram, hogy a román viszonyokról tájékoztassam a magyar közönséget. Utközben szerencsés voltam és egy vonaton utazhattam a román kormány egykori elnökével, Titu Majorescu őxellenclájával.

Azután Magyarországról, politikai életünkről kérdeztet. Talán négy-öt perc beszélünk már így, mikor idején valónak tartottam megkockáztatni a kérdést:

— Bocsánatot kérek, kegyelmes uram, de Románia legközelebbi politikájáról szeretném meghallgatni véleményét?

A miniszterelnök ezt válaszolta:

— Szeretném, ha a világháború egész folyamata alatt Románia megtarthatná semlegességét, mert bármely könnyelműen megkockáztatott lépés végzetessé válhatna. Téves az a felfejeés, hogy Románia eddig csupán azért nem avatkozott bele fegyveresen a háborúba, mert katonailag nincs eléggé felkészülve. Ismételnem ki kell jelentenem, hogy ez a hír, mely csakis felfejeésen alapulhat, téves. Románia minden pillanatban készen áll egy esetleg kitörhető háborúra. Erről azonban szó sincs.

— Az entente kísérletel...?

— Meddők.

A balkáni helyzetről beszélve, az entente seregeinek Szalonikiben történt partraszállásáról ezeket mondotta Bratianu miniszterelnök:

— A bolgár kormánynak Görögországhoz intézett energikus hangú jegyzéke nagy és váratlan meglepetést keltett. Ez volt az oka annak, hogy a görög kormány sietve felszólította az entente-hatalmakat a Szalonikiben partraszállott seregeik haladéktalan visszavonására.

Végül a békéről nyilatkozott.

— A háború most már teljesen megérett. Oroszország sikertelensége után már csak két eshetőségben bisakodhatott az entente: egy nagy és jelentős nyugati győzelemben, vagy pedig a balkáni események kiélezésében. Véres és százezrek étetébe kerülő offenzívát indítottak nyugaton. Hiábavaló erőtesztés volt, a németek ugyanott állnak, ahol szelótt. A Balkánon szintén eredménytelenül próbálkoztak. Egyetlen románnyük sem teljesedett be. Az entente diplomáciája elvesztette legnagyobb csatáját.

Mikor a miniszterelnöki palotában távoztam, kocsiba ültem és Costinescu pénzügyminiszter palotájába hajtottam, de a pénzügyminiszter nagy elfoglaltsága miatt nem fogadhatott.

Kivételes rendszabályok a tüntetők ellen.

Bukarest. A román belügyminiszter körrendeletben utasította az ország prefektusait, hogy a kivételes rendszabályok ellen vétőkkel szemben a belügyminiszteri rendelet határozatai értelmében járjanak el. A belügyminiszteri körrendelet azt is kimondja, hogy az esetleges telebbezések nem függesztik fel a miniszteri rendelet végrehajtását.

Bukaresti követségünk visszatért Szinajából.

Bukarest. A bukaresti osztrák-magyar követség, amely a nyár alatt Szinajában tartózkodott, újból visszaköltözött Bukarestbe.

A Duna felszabadulása.

Bukarest, október 29. Galaeról jelentik: Az osztrák és a magyar Dunagőzhajózási Ügyvivőségek megtették az előkészületeket, hogy a Macinacsatornában lévő gőzhajókat és uszályhajókat kihozzák a nyílt folyamra és az osztrák-magyar kikötőkbe küldjék, mihelyt a Duna ott szabad lesz az aknáktól.

Bukarest, október 29. Gura-Vaei közelében, Turnu-Severinnél a román katonák egy aknát halásztak ki, amelyet a Duna hullámai lefelé hajtottak. Ez az akna azok közé tartozik, amelyeket az oroszok raktak le Kladovo előtt. A kihalászott aknát leszerelték és a severini hajógyárba szállították. A romániai folyamhatóságok megtették az intézkedéseket, hogy elejét vegyék a folyam felső folyásáról jövő aknák által esetleg okozandó baleseteknek.

A vasárnapi ruszofil tüntetés utóhangjai.

Bukarest. A hivatalos Viitorul írja a következőket: „Az Adeverul azt állítja, hogy Bratianu miniszterelnök múlt vasárnap, a népgyűlés végével a cotroceni palotában volt, ahol kihallgatáson jelent meg a királynál. Sőt az „Adeverul“ még arról a párbeszédéről is tud, amely az uralkodó és a miniszterelnök között lefolyt. Teljes valótlanság. A palotában csakis Mortzun belügyminiszter volt jelen, aki mint ilyen, jelentést tett a királynak a nap eseményeiről.”

Ugyancsak a Viitorulban olvassuk a következőket:

— Az áldozatok között, akik a Filipescu és Take Jonescu urak nemzeti ügyéért elesetek, a mi tudomásunk szerint csak is a szerencsétlen Silberstein gyermek volt, ez azonban a fuzionisták áldozata, akik azért, hogy a tüntetők sorait megerősítsék, az összes gyermekeket sorba állították.

Bukarest. A román kormánynak francia nyelven megjelenő organuma, a „L'Indépendance Roumaine“ írja az alábbiakat:

„Mille Constantin ur, aki a kerkdőt adta, egy csoport közpén haladt és ezt kiáltotta:

— A palotába! A palotába!

Amint a katonák szuronya elé érkezett, a felkésedése hirtelen alább szállott és sietett elfutni.

Erről az esetről nem is emlékeztünk volna meg, ha Mille ur a lapjában meg nem kísérelné magát hősnék feltüntetni.

Nagyon kínosan érintett — írja a kormány hivatalos organuma — hogy a tüntetésen két olyan tábornokot is lehetett látni, akik tegnapig még tényleges szolgálatban állottak, Hartel tábornokot, a hadügyminiszterium egykori vezértitkárát és Jonescu tábornokot, a katonai földrajzi intézet egykori igazgatóját.

Nieu Filipescu ur — írja a L'Indépendance Roumaine — magánkívül van, hogy az egyetlen, máskülönbén egész véletlen áldozata a vasárnapi tüntetésnek egy fiatal izraelita volt.

„Legalább egy erdélyi lett volna a halottnk, így szólott ő, (i. Filipescu), akkor a kormányt biztosan megbuktattuk volna.”

A ruszofil románok üzletel.

Bukarest, október 29. A konzervatívek egyik vezető lapja, az Inainte, felszólítja az összes román politikusokat, akik a sajtóban és a népgyűléseken olyan dühvel és gyölettel nyilatkoznak Németország, Ausztria és Magyarország iránt, hogy lépjenek ki mindazoknak a román vállalatoknak az igazgatóságából, amelyek német, magyar, vagy osztrák tőkével alakultak.

— Mert — írja a lap — valóban tisztességtelen dolog, hogy olyan román államférfiak, akik vad háborút viselnek olyan államok ellen, amelyekhez Romániát, régi barátságos összeköttetés fűzi, — ugyanakkor nagy tantsímeteket vágnak zsebre olyan részvénytársaságoktól, amelyek az általuk annyira támadott országokban székelnek. Így például Take Jonescu ur, meglehetősen nagy jövedelmet szed egy nagy osztrák-német banktól, azonkívül egy német villamosági társaságtól és osztrák, magyar és német petroleumipartársaságtól. Egy második fűszítő, Dellavrancea volt miniszter, aki beszédeiben minden magyart máglyára akar rakni, jelentős összegű tantsímetet huz Groedel báró fakereskedő cégtől. Egy harmadik, Xenopol volt kereskedelemügyi miniszter, aki nemkevésbé gyűlöli a magyarokat, a bíróságoknál állandóan képviseli, ügyvédi hivatásában, a magyar Mikes grófi család érdekeit.

Ilyen konzekvensek ezek a háborúra uszítók, — fejezi be leleplezését az Inainte — akik nagy vagyonokat harcosoltak össze német, magyar és osztrák vállalatoktól.

A báró Groedel cég budapesti telephénel, az Erdélyi Erdőipar Részvénytársaságnál a következő felvilágosítást adják erről:

— Dellavrancea volt miniszter vállalatunknak nem igazgatósági tagja és ilyen tantsímet sem romániai, sem bulgáriai, sem szerbiai telephénel nem tölt be és egyáltalában nem is volt tagja egyik vállalatunk igazgatóságának sem.

Az Inainte híradása tehát tévedett a cég megnevezésénél. Nyilván egy más vállalattal tévesztette össze.

Minden ötven koronás kötvény jegyzése egy-egy csöpp, melyekből milliárdok lesznek a hadsereg számára. :: ::

Harminchármasok hősi harcai az orosz határon

(Lösch százados hősi halála. — Nagy ellenséges túlerőt tart fel a háziezred.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 29

A szerb harctéren elért gyors sikereink arra készítik ellenfeleinket, hogy végső kétségbeeséssel igyekezzenek eredményeket elérni a többi frontokon abban a reményben: talán az itt, vagy ott: északon, vagy nyugaton, vagy az orosz határon kivívott sikerrel ellensúlyozzák a háború sorsára döntő balkáni győzelmet. Ezért dühöng hallatlan erőfeszítéssel a harc egy hét óta az Isonzó mentén, ezért mentek gyilkos rohamokra angolok és franciák és ezért ostromolja az ezer kilométeres orosz frontszárnyait vehemens támadásokkal az ellenség. Ha a borzalmas, munitiót és embert egyaránt nem kímélő harcok mégsem jártak eredménnyel: az csak a nagyszerűen küzdő szövetséges csapatok érdeme. Értelme, megdönthetetlen, emberekből szorosra fűzött haláltusázó sörény állja útját a harcterek minden pontján minden ellenséges előretörésnek.

Az északi harctér egyik exponált pontján, ahol Keletgaliciából már orosz földre csapott át harcvonalunk, hetek óta a harminchármasok vitéz legénysége is híveszi a részét abból a hihetetlenül nehéz és büszke feladatból, a melyet az orosz túlerő támadásának feltartása képez. Az oroszok kezdettől fogva folytatott harcmodoruk szerint most is a szárnyakra helyezik a főszínt, ide vetik csapataik, tartalékaik utolsó és utolsó tömegeit. Riga és Dünaburg közt, valamint Rafalowka-Czerlorysktól délre a román határig: ezek azok a frontszakaszok, ahol október kezdete óta egyre megújuló hevességgel támadnak az orosz csapatok. A jól kétségtelenül az, hogy megingassák a frontot, de ezt a célt eddig nem érték el és nem is érhetik el. Rettenthetően bátorsággal és azzal a szívós kitartással, amellyel a németek egy esztendő óta állnak a nyugati harctéren elfogólagos vonalukon, harcol minden emberünk. Az aradi háziezred legutóbbi harcairól egy fiatal harminchármas tiszt a következőket írta haza:

— Kemény napokat élünk át itt az orosz határon. Az ellenség hevesen támad és bár visszavertük minden előretörését, megfúgatottuk terveit, a nehéz harcok nekünk is okoztak veszteséget. Október közepéig álló harcot folytattunk. Orosz földbe ásott lövészárkaink vonalát pompásan kiépítettük, berendeztük minden elképzelhető (már a harctéri viszonyok szerint elképzelhető) kényelemmel és kezdtük magunkat olyan otthonosan érezni, hogy azt kívántuk: bár fel se váltanának, tartalékba se rendelnének, hogy ne kellessen odahagyni pompás, megszokott hadi-otthonunkat, amelynek ablakaiból (a lövésznyílásokból) olyan kedélyesen lehetett Mannlicher-nyelven elbeszélgetni az oroszokkal. Bármilyen tréfásra szeretném fogni a hánatot: bizony az az igazság, hogy szomorúak vagyunk: jó, derék bajtársakat, kitűnő felebbvalókat veszítettünk el utolsó harcainkban.

— Az oroszok már hetek óta azzal próbálkoznak, hogy a frontunk hol ezen, hol am azon a szakaszán jelennek meg hirtelen és nagy csapatokkal. Mindegy próbálják, tapogattják, hol van a gyengéje, benyomható, áttörhető része ennek a szilárdan álló frontnak. A múlt hét végén a mi közvetlen közelünkbe jutott az az orosz kopogató kéz. Azaz, hogy nem is kéz: ököl, még pedig olyan ököl,

a melyben öt-hat-tíz ezred, jó esoméző százak és nehéz-ágyú van együtt. A mikor ez lesújt: ember legyen, a ki ellentáll. Mi ilyen emberek voltunk. — Az oroszok éjjeli támadással kezdtek. Egyik szomszédos szakaszon bejutottak a lövészárkokba és az aradi bakák, a kik keményen tartották az ellenük özönlő oroszokat és dróttakadályaik előtt halomra lötték az ellenséget, azt a hírt kapták, hogy az orosz csapat, a mely mellettük állt: hátukba kerüléssel fenyeget.

— Oja kellett hagynunk jól kiépített, berendezett árkunkat és az bizony nem ment erős, nagyon erős harcok nélkül. Harcvonalunk az utolsó állásban ismét rendíthetetlenül csatlakozik a szomszédos csapatokhoz, azonban még mindig nehéz napokra van kilátás és nem lehetetlen, hogy egy ideig irni sem tudok haza. Ha levél nem jön: azért ne aggodjtok.

— Veszteségeink közül legérzékenyebben sujtott Lösch Adolf százados halála. Orosz golyók járták át a testét, amint vitézül vezette harora csapatát és mint mindig, ezuttal is személyes bátorságával járt elől, nyújtott példát. Vitéz tisztünk volt — csak néhány nappal hősi halála előtt kapta meg a hadiakitményes harmad osztályú katonai érdemkeresztet. Mostani vitéz és bámulatos magatartásáért az újabb legfelsőbb elismerés már csak sirjára írható el. Oszintén, szívből megsirattuk valamennyien, nemcsak elsőrangú tisztet veszített benn az ezred, hanem jó felebbvalót katonái, pompás bajtársat a tisztikar. Ugyanezekben a nehéz napokban vesztettük el tisztjeink sorából Seydl Ferenc, Dolga Imre és Kovács Gyula hadnagyokat. Mind a hárman olyan exponált helyeken harcoltak, hogy nem volt módjukban az ezredhez csatlakozni és orosz hadifogságba jutottak. Haditogoly lett Perl önkéntes-szakaszvezető is.

Arad város virilisei.

— A legtöbbadót fizető városatyák. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 29.

Arad város igazoló választmánya ma délután négy órakor Robitzek Agoston dr. elnökletével tartott ülésében állította össze az 1916. évre érvényes virilisták névjegyzékét. A legtöbb adót fizetők lajstroma alapján a következő hetvenegy adót fizető polgár jut virilise jogon a város törvényhatósági bizottságába. (A csillaggal jelzettek adóját kétszeresen számították.)

Ifju Neuman Adolf báró 51847.50 korona, id. Neuman Adolf báró 50847.50 korona, *Neuman Károly báró dr. 44616.40 korona, Neuman Dániel báró 44385.60 korona, Neuman Alfréd báró 28539.20 korona, *Goldschmidt Sándor 19414.42 korona, *Adler Andor 13552.64 korona, *Steiner Ferenc 12601.62 korona, *Eles Armin 11105.65 korona, *Reisinger Sándor 10603.62 korona, *Szalay Antal 9009.64 korona, *Eles Béla dr. 8935.60 korona, *Ottenberg Tivadar 8060 korona, *Domány József 8065.84 korona, Goldschmidt Mihály 7945.62 korona, Faragó Gyula 7686.68 korona, Weisz Márkus 7644.23 korona, *Först Sándor dr. 7244 korona, *Demján Aurél dr. 7096.16 korona, Gutzjahr Mihály 6660.76

korona, *Tedeschi Viktor 6460.82 korona, *Weisz Dávid 6407.10 korona, Reusz Sándor 6171.59 korona, *Szántay Lajos 6056.59 korona, *Heitz Nándor dr. 6011.56 korona, Bohus Zsigmond báró (uj) 6000 korona, Nemess Géza 5740 korona, Halmai Andor (uj) 5480 korona, Steiner József 5299.08 korona, Mülek Lajos dr. 5215.44 korona, *Fodor Zsigmond 5066.04 korona, *Hajós Arpád 4976.43 korona, Pártos Ernő dr. (uj) 4472.10 korona, Schaffer Vilmos (uj) 4472.10 korona, *Lukácsy Lajos 4712.78 korona, *Wadowaszkv Gusztáv 4669.98 korona, *Müller Károly 4663.06 korona, Koch Dániel 4265 korona 52 fillér, *Reisinger Ferenc dr. 4222 korona 88 fillér, Papp L. János 4155.05 korona, Purgly János (uj) 3970 korona, Steiner Andor 3779.80 korona, Lengyel Manó 3708.52 korona, Fényes Dezső 3538.60 korona, Bréda Viktor gróf (uj) 3445 korona, Urbán Péter báró (uj) 3320 korona, Mihálvi Gyula 3822.90 korona, Szabó Albert 3516.48 korona, Bing János 3472.88 korona, Tóth József 3476.57 korona, Steiner Jakab (uj) 3327.08 korona, *Bing Hugó 3386.98 korona, Tégányi Sándor dr. 3365.60 korona, Lészai Sándor 3382.34 korona, Löbl Gyula (uj) 3286.90 korona, Reinhardt Gyula 3283.80 korona, Lusztig Armin 3270.75 korona, *Pozsgay Lajos dr. 3255.84 korona, *Rozsnyay József 3252.10 korona, Kneffel Lajos 3234.71 korona, *Herzi Albert 3183.06 korona, Schwarz Herman 3176.91 korona, Schwarz Adolf 3176.91 korona, *Hámori László dr. (uj) 3173.10 korona, *Reinhardt Kálmán 2956.80 korona, Urmánczy János (uj) 2924.08 korona, *Rinc Lajos 2789.83 korona, Först János (uj) 2642.40 korona, *Avarffy Géza 2628.40 korona, Vaniček Ferenc 2600.92 korona, *Földes Kelemen 2584.67 korona.

Kimaradtak az 1915-re érvényes lajstrom alapján helvet foglaltak közül: Czuk László, Deutech Jenő, Funkelstein József, Hady Antal, Kósis Lajos, Schuch Ferenc.

Uj virilisták: Urbán Péter báró, Bréda Viktor gróf, Purgly János, Bohus Zsigmond báró, Hámory László dr., Halmai Andor, Pártos Ernő dr., Schaffer Vilmos, Urmánczy János, Först Gyula, Först János, Löbl Gyula, Steiner Jakab.

Ez utóbbiak közül más törvényhatóságnak tagjai, tehát nyilatkozniok kell: melyik tagságukat tartják meg: Urbán Péter báró, Bréda Viktor gróf, Purgly János, Bohus Zsigmond báró, Hámory László, Pártos Ernő, Schaffer Vilmos, Urmánczy János.

Választás utján tagjai Arad város törvényhatósági bizottságának: Ottenberg Tivadar, Adler Andor, Nemess Géza, Müller Károly; tehát nekik is nyilatkozniok kell, hogy melyik jogon akarnak bent maradni a közgyűlésben.

Mint hogy tehát a végleges lajstrom csak a beérkezett nyilatkozatok után állítható össze az igazoló választmány a következők neveit is jegyzékbe vette, hogy az esetleg megüresedő helyekre közülök igazolhasson a szükséges létszámhoz viriliseket: Nattland Bernát 2535 korona, Raicu Sebő 2525 korona, Bohus Lajos báró 2520 korona, *Groszmann Jakab dr. 2471.96 korona, *Kepnich Jakab dr. 2410.68 korona, *Háas Alajos 2397.44 korona, *Robitzek Agoston dr. 2385.80 korona, Braun Gusztáv 2284.34 korona, Róth Zsigmond 2265.98 korona, Winkler József 2214.10 korona, Pollák Vilmos 2172.66 korona, Krámer József 2170.70 korona, Róth István 2160 korona, Tabakovits Emil 2100 korona, Hehs Béla 2000 korona.

Szerbia felét elfoglalták a szövetségesek.

(Piot eleste megingatta az ellenség védelmét. — Egy napi járóra Kragujevációl. — Petár király Nisben rekedt. — A Makedón vidékek teljes elfoglalása.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest—Bukarest—Szófia, október 29.

A Pester Lloyd tudósítója jelenti a sajtóhadiszállásról: Kövess tábornok seregének jobb szárnya már csak egy napi távolságra van Kragujevációl és az oda vezető főutat már is uralják. Offenzívánk eredménye az, hogy Szerbia két hét alatt birodalmának felét elveszítette, beleértve a bolgárok által elfoglalt területeket is.

Petár király Nisben.

Genf, október 29. Az itteni szerb követség, amely már napok óta nem kap hírt Nisből, igen aggódik Petár király sorsán. A király több ízben kijelentette, hogy népét nem hagyja el és még Belgrád eleste után is visszautasította Elena olasz királyné meghívását. Ezért valószínű, hogy a király még most is Nisben van, ahonnan már csak automobilon menekülhet. Ha csak most szánja rá magát a menekülésre, igen kalandos és veszedelmes utazásban lehet része.

Gyorsabb lesz az egyesült szövetségesek előnyomulása.

Budapest. A Pester Lloyd tudósítója jelenti a szerb harctér eseményeiről Szófiából: Tegnap éjszakáig tartott az ekeseredett harc Piot birtokért. Végre este tizenegy órakor több órás szuronyharc után, a szerb ellenállás megtört és Stepanovics tábornok serege futva menekült Piot alól Nis felé. A bolgárok erélyesen üldözik. A szerb katonák nagy része polgári ruhában, angol tegyverrel küzd. A szerb veszteségek igen nagyok, különösen Zajecsar és Knyazevacnál, ahol nagy zsákmány is bolgár kézre került. Piot elestével a szerb hagsereg ellentállása erősen megingott és az előnyomulás most, miután a szövetségesek együtt működnek, sokkal gyorsabb lesz az ediginél.

Forradalom déli Szerbiában.

Szófia, október 29. A Bitoliában támadt fölkelés és katonai csapatok hiánya folytán a szerb kormányhatóságok elhagyták a várost. A szerb nemzeti bank fiókja Szalonikiba költözött.

Ketté metszik Szerbiát a bolgár seregek.

Szófia, október 29. Itt már várják Prizrend elestének híreit. E hírek különös fontossága lesz, mert azt jelenti, hogy a bolgár hadsereg szerbiát átlósan kettémetszette a Szerbiától teljesen különválasztotta Makedóniát.

Az orsovai átkelés harcát.

Budapest. A déli német sajtószállásról jelentik: A legutóbbi napok egyik igen jelentős eseménye volt az Orsovánál történt dunai átkelés. Az osztrák-magyar és német offenzíva megindítása előtt a szerbek azt hitték, hogy itt fogunk legelőször átkelni. Epen ezért rendkívüli előkészületeket tettek, hogy minden átkelési kísérletet megakadályozhassanak. A természet által is olyannyira megerősített át-

járót, tüzérsgel rakták meg és a Duna szikláján egész sereg francia, valamint angol hajóágyú ásitozott a tulsó partra. Miután azonban más helyeken az átkelés oly gyorsan és meglepetésszerűen történt meg, a dunai fronton koncentrált erők egy része azt a parancsot kapta, hogy a bolgár front felé igyekezzen. Ilyenformán, legalább is viszonylagosan, győzelemmel védte a dunai átkelést Orsovánál. Természetesen még ez az erő is elegendő lett volna a tulsó part megvédelmezésére.

Tüzérsgünk október 22-én kezdte meg az ellenséges állások belövését és 23-án már oly eredményes tüzelést indítottak a reggeli órákban, hogy az ellenség nagy veszteségek mellett kénytelen volt visszahúzódni erős állásaihoz. Nehéz tüzérsgünk első lövése telitalálatban ért egy ellenséges municiószlopot. A lövés nagy exploziót okozott. Az ellenséges tüzérsg erre kiürítette állásait és a Duna mentén nem háborgatott többé bennünket. Az első gyalogosilag ugyyszólván veszteség nélkül ért át a tulsó partra. Az egész átkelés oly csekély veszteséggel történt meg, amilyenre az egész világháború történelében nem volt példa hasonló folyami akadálynál.

A mai nap folyamán megzemléhettem azt a nagyszerű munkát, amelyet nehéz tüzérsgünk végeztett a szerb parion. A drótakadályok és a lövészárkok tökéletesen fel vannak dülva mindenütt. Különösen sokat szenvedett Tekia község. A szűkszavu szerb paraszttal folytatott beszélgetés során megtudtam, hogy a szerbek vesztesége rendkívül nagy volt és futászerűen menekültek. Tekia és Sip között a hegyháton két kisebb francia hajóágyút hagytak hátra a menekülő szerbek, akik nehéz tüzérsgünk borzalmas tüzét nem tudták elviselni. Tekia elfoglalása után csapataink mitsem törődve a rendkívül nehéz terepviszonyokkal és leirhatatlanul komisz utakkal, a Dobra vodától dél felé eső hegyvidék felé nyomultak és a szerbeket, akik Sipiél meg akartak állni, ismét visszavetették.

A Morava völgyében keleti és nyugati oldalon napról-napra gyorsan és kedvezően fejlődnek az események. Az offenzíva nagy energiáját csak most ismerhetjük meg, amikor, dacára annak, hogy operációs bázisainktól távol vagyunk, a hadseregek mozdulatai egyre gyorsabbak és lehetetlenné teszik az ekeseredett védekező szerbek számára azt, hogy bármely szakaszon hosszabb ideig megálljanak. A négy szövetséges hadsereg koncentrikus nyomása délnyugat felé készíti hátrálásra a szerbeket a Gohjiska-Morava szikiás vidéke irányában, ahol talán Szerbia sorsa a közel jövőben már eldőlt.

Mackensen a román határon.

Bukarest. Mackensen tábornagy tegnap egészen a román határig, Verciorova közelébe ment, a hol igen szívesen beszélgetett egy román századosal. A román lapok ezt az esetet igen barátságosan tárgyalják.

Bukarest, október 29. Crajova városa fölött átrepült egy német repülőgép, amely Bulgária irányában haladt.

Montenegróban lesz a szerb döntő csata?

Milanó, október 29. A Stampa párisi tudósítója jelenti: A párisi sajtó fölötté pesszimistikus modorban tárgyalja a balkáni eseményeket. A Journal Anglia athéni akciójáról így ír:

— A gesztus igen szép, csak az a kár, hogy elkésett. Az a különböző nemzetekből álló nagy hadsereg, amely Szerbiát támadta, egy millió főnyire tehető. Ki várhatja ma még azt, hogy Görögország részvegyen a küzdelemben?

Az Echo de Paris abban reménykedik, hogy a görögök és bolgárok összevesznek, mi helyt a bolgár csapatok Monasztirt megszállják, mert erre a vidékre a görögök aspirálnak. Hervette oly fantasztikus cikke ragadtatta magát, mely csak mosolyt kelthet. Szerinte a döntés nem Szerbiában, hanem Montenegróban fog megtörténni, ahová a szerb hadsereg visszavonul. A szerb hadsereget ebben az esetben az Adria felől élelmeznek. Albániában — éppen úgy, mint 1912-ben — a bandák háboruja fog kitörni, mert a bolgárok és szövetségesek Eszesad basa és a szerbek ellen újabb bandákat szerveztek. Ezek a bandák meg fogják kísérni a szerbeket blokirolni és a Lovcent, valamint Valónát megszállani.

Drágaság az aradi vásáron

(A rendőrbíróság munkája. — Eltételtatusiak.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 29

A vásár első napján, amely hetipiac is volt, ismét sok dolgot adtak a piaci ellenőrzésre kivезényelt rendőrszűzviselőknak azok a vidéki termelők és nagyjórészt vízonteladással foglalkozó falusi kofák, kik a tisztviselők minden igyekezete dacára vonakodtak a hatóságilag megállapított baromfiárakat betartani. Tudnunk kell, hogy csak azokat állítják a rendőrbíróság elé hatósági árak túllépése által elkövetett kihágás miatt, akiknek sem a szép szó, sem a rábeszélés, megbüntetéssel való ijesztés nem használt, kik meg vannak arról győződve, hogy olyan árakat kérhetnek szárnyasaikért, amilyenek nekik jól esik. Így is rengeteg munkát adnak napról-napra a rendőrbíróságnak, melynek hatásköre a háború folyamán tetemesen megnövekedett a napiól-napra szaporodó nagyszámu háborús rendelkezések folytán. Mégis előállították öt piaci árust tulmagas árak követelése miatt. A tárgyaláson nagyobb részt tagadtak, csak akkor ismerték be a terhükre rótt kihágásokat, amikor a rendőrszűz tanukkal együtt számukba mondják szokat az árakat, amelyek majdnem kétszeresei, háromszorosai voltak a hatósági áraknak. Különösen áll ez a csirkeárusokra — természetesen, mert ebben van a legnagyobb kereslet — kik háromszoros, négyszeres árakat is kértek. A liba árában már nem voltak olyan nagy eltérések legfeljebb csekély 1-2 koronával akartak többet kapni a hatósági áraknál, de azért még mindig nehezen barátkoznak meg a suly szerinti árakkal, mely egyedül igazságos és ellenőrizhető. Sándor V. ndelné és Tumole Jánosné csirkékért kértek háromszoros árat és azokat minden figyelmeztetés után is vonakodtak hatósági áron eladni. Utóbbi 10 korona pénzbüntetéssel, Sándornét pedig 1 napi elzárással és 10 korona pénzbüntetéssel büntették meg. Ibner Antalné temesfűzesi libaárus 20 koronát kért egy libáért, Husz Jánosné temesfűzesi lakos szintén libákért próbált meg nem engedett árakat elérni, ez volt a vétkes Weiszkerberger Miklós temeskeresztesi lakosnak is, ki ezen felül mindenféle módon ki akarta játszani a hatóságot természetesen a saját javára.

sőt a többiek is rábirta a hatósági árak be nem tartására. A rendőrbírósg Ibnerét és Husznét 20—20 korona. Weiszkerbergert pedig 3 napi elzárásra és 15 korona pénzbüntetésre ítélte. Ezenfelül a baromfiakat a rendőrbírósg elkobozta. Az ítéletek ellen két terhelt felebezéssel élt, hárman pedig megnyugodtak.

A rendőrtisztek véleménye szerint minden fáradozásuk haszontalannak bizonyul a hatósági árak betartására nézve, amíg a közönség saját maga legvitálisabb érdekei ellenére is maga ad eszközt és módot a falusi kofáknak a hatósági árak túllépéséhez. A belügyminiszter egyik legutóbbi rendeletében hazafiatlan tettek helyébe hozta mindazok eljárását, kik a hatósági áraknál többet kérnek és többet adnak. Csodálatos, hogy mennyire indolens a közönség akkor, amikor az a saját bőrre megy és könnyelmű felelőtlenségnek, kicsinyes gondolkodásának árát önmagának kell drága pénzen megfizetni, melyből csak néhány lelketlen kufár gazdagodik meg.

Osztrák nagy bank akarja élelmezni Aradot.

(Szabad teher kenyeret sütni. — A közlelmezési bizottság ülése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 29.

A közlelmezési bizottság mai ülésén egy rendkívül érdekes és sok mindent megmagyarázó ajánlat került megbeszélésre.

Mig mi itthon remegve gondolunk arra, hogy élelmiszereinket a ravasz spekuláció, a mely azokat felhalmozza és drágítja, a szánk elöl vonja el, addig Ausztriából, tehát a ránk kigyót-békát kiabáló szomszédokból érkezik ajánlat, amely azt mondja, hogy élőmarhát, sertést, zsírt, hüvelyeset, tésztaeműeket, szóval mindent, amiből nálunk szükség van, bármikor a legnagyobb bőségben hajlandó szállítani. Az Österreichische Handels- und Industrie-Aktiengesellschaft teszi az ajánlatot a városnak, arra hivatkozva, hogy értesült Arad, Temesvár, Nagyvárad és Szeged közös elhatározásáról, tehát ő igen nagy mennyiségben tudná a négy nagy várost ellátni. Az anyagot — így mondja — a semleges külföldön szerzi be.

Ezzel szemben az igazság az, hogy Ausztriában a Länder bank égisze alatt tízmillió koronával alakult egy állami támogatásban részesülő élelmiszer központ, amely Magyarországon összevásárolja felhajtott áron az élelmiszert és ami feleslege van, azt zsíros áron visszaadja. Ime az osztrák nagybankok megirigyelték magyar kollégáik zsíros üzleteit, tiszora hasznait és le akarja húzni rólunk azt a bőrt, melyet a magyar zsír-bárók és cukor mágánok még meghagytak. Külön megemlékezést érdemel, hogy a rizst 103 koronáért adja a társaság. A közlelmezési bizottság ajánlatot kér és majd meglátjuk, hogy mi, a kik itthon termeljük az élelmiszert, mennyiért leszünk kénytelenek visszavásárolni azt a spekulánsoktól.

A bizottság feladatai között ma ismét a pékeknél felhalmozódott fehér liszt értékesítése szerepelt. A tanács — mint ismeretes — arra az álláspontra helyezkedett, hogy Aradról lisztet nem ereszt ki és inkább megveszi a pékek lisztjét, aninthaty a vármegye nyolc vagon fehér lisztjét is átveszi a város, ha a megye megígéri azt a proviziót, amit a malmok a városi liszt után biztosítottak a városnak. A vármegyével meglelt az alku, mert Meiszner Ernő gazdasági felügyelő, aki ma a bizottság

ülésén részt vett, megígérte, hogy a vármegyén javasolja a megtérítést. A pékeknél azonban igen sok fehér liszt van és pedig maximális áron, úgy, hogy a város esetleg vesztené rajta, mert később olcsóbbá válhatik. A bizottság azért ismét azt javasolja a tanácsnak, hogy engedje meg a fehér kenyér sütését és 56 fillért maximumra állítsa az árát. Minthogy a tulfehér kenyér gyorsan kiszárad, csak fél kilós cipók sütését engedélyezik.

A polgármester megállapította a piacon árusított levágott liba árát, amelyet azonban a bizottság alacsonynak talál és ezért kéri a magasabb maximális árak kiszabását.

Tej hiány van és ezért azt javasolják a tanácsnak, hogy a tejszín és tejhab készítését és forgalomba hozását tiltsa el. Sok panasz merült fel amiatt is, hogy a Tököli-téri városi husszékben a közönséggel gomombán bánik a személyzet. Megkérte a bizottság elnökét, Lócs Rzsó helyettes polgármestert, hogy ennek vessen véget.

A zsír hiány veszedelme úgy látszik már mulóban van, mert ma öt korona negyven fillérért ajánlottak falusi zsírt. Meg is vették, azonban egy budapesti ajánlatot is figyelembe vett a bizottság és ha az áru, — bolgár zsír — megfelel, akkor egy vaggonnal rendelnek. A Boros Béni-téri élelmiszerüzlethez Járay Antal volt kereskedőt alkalmazták üzletvezetőül, többféle élelmiszert rendeltek és végül a kereskedelmi és iparkamarát megkeresik, hogy az árpagyöngy maximális árát állapítsa meg.

Az entente tengeri akciója Bulgária ellen.

(Várna és Dedeagacs bombázása. — Oroszország csapatszállításra készül.)

Távlati tudósítás.

Bukarest—Szófia, október 29.

Adeverul jelenti: Az orosz flotta tegnap este újból megjelent Várna előtt és fényszórókkal átvizsgálta a kikötőt. Egy szemtanu a bombázásról a következőket mondta el: — A leg súlyosabban szenvedett az ellenséges gránátoktól a kikötő. Itt több épület megrongálódott, de a hajógyuknál még nagyobb kárt okozott négy hadirepülőgép a pályaudvaron, ahol három vasuti kocsi elpusztult, két vasutat és egy katonát a bombák megöltek. Két orosz hadihajó bombázta a Királynő-szanatoriumot. A bolgár tengeralttjárók a támadás idejében cirkálni Konstantinápoly felé vonultak ki és csak az ellenséges flotta eltűnése után tértek vissza. Ekkor rögtön megkezdték az üldözést.

Reggel óta Várna környékén aknákat raknak le. Várnában nagyszámú bolgár csapat van, közöttük néhány tüzérség is. A lakosság lázasan dolgozik, hogy a támadást szárazföldi oldalról Várna ellen megakadályozza. Várnai jelentés szerint a bolgár tüzérségnek sikerült egy orosz repülőt lelőni. A repülőgép a tengerbe esett. Egyik parti üteg ágyuja a Sinope orosz hadihajót eltalálta és robbanást idézett elő a páncéloson, amely gyorsan visszavonult.

Az orosz hajóraj hasatérése Várna alól.

Bukarest. Az Adeverul jelenti: Ma éjszaka fél négykor az orosz flotta, amelyben egy dreadnought, két pán-

célos és hat torpedóüldöző volt, megjelent Konstanza előtt és Sz Sebastopol irányában eltűnt.

Hatszáz ezer embert koncentráltak az oroszok Bulgária ellen.

Amsterdam. Pétervári jelentés szerint az oroszok Besszarábiában és Krimben hatszáz ezer embert koncentráltak.

Bern, október 29. Egy bukaresti telegramm szerint Oroszország nagy előkészületeket tesz a Fekete-tengeren. Új csapat összpontosítások vannak Odesszában, Sz Sebastopolban és egyéb városokban. Francia vízi repülőgépek érkeztek a napokban. Orosz hadihajók vannak jelenleg Várnánál és Vassiliconál és a lakosság félve a bombázástól, az ország belsejébe menekül. A bolgárok megerősítették a kikötőket, mozgó tüzérséget állítottak fel és fényszóróik egész éjjel munkában vannak.

Milanó, október 29. A Corriere della Sera londoni tudósítója szerint az angol politikai körök abban reménykednek, hogy az égei-tengeri bolgár kikötőkkel egyidejűleg bombázzák fogják a szövetséges hatalmak hajói a fekete-tengeri kikötőket is. Remélik, hogy a bombázást csapatszálítások fogják követni és ilyenformán talán sikerül Szerbia sorsán némileg könnyíteni.

Dedeagacs bombázása.

Szófia, október 29. Dedeagacsból ideérkezett jelentés szerint a szövetséges flotta tegnap folytatni akarta Dedeagacs bombázását, azonban a rossz idő megakadályozta ebben.

A bolgár csapatok elvonultak a román határról.

Bukarest, október 29. Az Epocának jelenti Szilisztriából: A román határon levő bolgár csapatokat kedden éjszaka visszavonták és Dedeagacsba irányították.

Szófia, október 29. Bulgária és Románia viszonyában kedvező fordulat állott be. Derussi szófiai bolgár követet az utóbbi napokban többször fogadta Radoszlavov miniszterelnök, egyizben pedig a vasuti miniszter.

H I R E K. LEGÚJABB.

Érkezett éjjel 2 órakor.

Budapest. A Pester Lloyd bukaresti tudósítója jelenti: A bolgár határról jelenti: Öt török divízió Goitz pasa tábornagy parancsnokságával bolgár területre érkezett, hogy pótolják a bolgár csapatokat. Az északnyugati határon a török csapatok előtt csak gyenge bolgár osztagok vannak. Az itteni lapok szerint a bolgárok elrombolták Szilisztria irányában az összes mellékutakat.

Genf. Itteni lapok szerint a spanyol király rendeletet írt alá, amely szerint a cortest november 5-re összehívják. A kormány nyilatkozatokat fog tenni, amely szerint a rendelkezésre álló hatalmat csak oly feladatokra fogja felhasználni, amelyek az országnak hasznára vannak.

Pétervár. A cár a trónörökös kíséretében október 24-én a nagy főhadiszállásról a déli frontra utazott.

Lugano. A Giornale d'Italia jelenti Kairóból: Az angolok ausztráliai csapatokat szállítottak Egyiptomból Szalonikibe. A Szuez csatornánál csak az elkerülhetetlenül szükséges számú katonaság maradt.

Róma. Az 1886. és 1887. évi törvény ki nem képzett hadköteleseket november 6-ára behívták.

Pétervár. Hogy a tekintélyes mennyiségű alkoholkészleteket, amelyeket a kincstár rendelkezésére állanak, hasznosíthassák s hogy a barátságos és szövetséges államok megállapított szükségletén segítsenek, a pénzügyminiszter a minisztertanácstól felszámolást kért, hogy 30 millió vedro alkoholt lehető gyorsasággal exportálni lehessen.

London. A Times washingtoni levelezője az angol cenzurát teszi felelőssé azért, mert Amerikában a szövetségesek győzelmében való bizakodás mélyebbre sülyedt, mint valaha.

London. Hivatalosan jelentik, az Arzill páncélos elsüllyedését. A tiszteket és legénységet megmentették.

— Vilmos császár egy töltésen dolgozott. Berlinből jelentik: Az Oberschlesische Anz iger érdekes hírt közöl Vilmos császárról: Azt írta nyírban, hogy az uralkodó jelen volt Felső Sziléziában, amidőn egy szakasz az árvíz ellen egy töltést védett s maga is segített ebben a munkában. Egy huszár ezt írja a nevezett lapnak: Egyszerre megjelent a közelben a császári automobil s a felség tölem kérdezte meg az utat a töltéshez. Elkísértem a császárt és kíséretét. Vilmos császár résztvett a munkákban: tartotta a karókat, amelyeket aztán a huszások beleszúrtak a földbe. A kíséretben levő tábornokok és vezérkari tisztek követették a példáját. Otletésége később fát használott, amelyet aztán maga vitt a töltésre. A császár pompásan érezte magát. Ez a lélekemelő jelenet Varsó elestének napján játszódott le.

— Nagy pénzbőség Romániában. Bukarestből jelentik: A kedvező termés és a különleges politikai helyzet Romániában nagy pénzbőséget hozott létre. Rámutatunk arra, hogy a jegybank aranykimutatása egyre több készletet mutat, aminek természetes következménye, hogy általában sok a pénz. Értesülésünk szerint a román bankok betétek után mindössze három százalékos kamatot fizetnek, 10.000 leien alul pedig egyáltalán nem biztosítanak kamatot, sőt kezelési díjat követelnek. Epp azért a bankok betétállománya nem emelkedik olyan arányokban, mint ahogy várható volna, mert az üzletélet keretein belül a mobiltőkét sokkal jobban lehet forgatni.

— Kevés a vagon. Budapestről jelentik: A kereskedő- és iparoskörökben sok a panasz amiatt, hogy a szállítások lebonyolítása igen nehézkesen folyik, mert a Máv. nem rendelkezik megfelelő mennyiségű teherkocsival. Értesülésünk szerint ez a hiány fokozatosan meg fog szűnni, mert a vaggongyarak éjjel-nappal dolgoznak, hogy a Máv. kocsiállományát teljessé tegyék. A háború folyamán megrendelt vagonok egy részét már legközelebb leszállítják, az újabb rendelések pedig már a háború utáni nagy szükségletet is biztosítani fogják. A vagonkártyell természetesen jóval magasabb áron kalkulálta a rendeléseket, mint legutóbb, úgy, hogy a háborús-évet tetemes nyereséggel fogja zárni.

— A vak katonáknak. Spitzer Berta és Jolán Szemléről 20 koronát küldtek az Aradi Közlönyhöz a vak katonák alapjára. Rendelítési helyére juttatjuk az összeget.

— Burdea alezredes aradi temetése. Mint ismeretes, Burdea Demeter, a harminchármasok vitéz alezredes augusztus havában, a Lemberg körüli harcokban egy éjjeli támadás alkalmával csapata élén hősi halált halt. Az elhunytat ideiglenesen ott, ahol elesett, Koczorow gaticai faluban temették el. Csatládja most exhumáltatta s ma este holttestét Aradra érkezett. A hő alezredest, akit halála után a király a vaskoronarenddel tüntetett ki, holnap, szombaton délután két órakor temetik a felső temető halottas házából, nagy katonai díszsel. A temetésen, amelynek szertartását Papp I. János görögkeleti román püspök végzi, megjelennék az Aradon állomásozó összes csapatostek.

— Az újságvállalatok munkásainak mentessége. Pétervárról jelentik: A moszkvai újságok kiadói azzal a kéréssel fordultak a hadipari bizottsághoz, hogy az újságvállalatoknál dolgozó munkásokat, különösen pedig a rotációs gépek kezelőit mentseik től a katonai szolgálat alól. Megindokolásukban kifetik, hogy ha még több munkást behívják, az újságok előállítása lehetetlen lesz. A bizottság határozata még ismeretlen.

— Halálozások. Páris Lajos dr., az aradi ügyvédi kar régi, nagy tekintélyben állott tagja ma reggel életének hatvanadik évében elhunyt. Az elhunyt kiváló szerepet játszott Arad politikai és társadalmi életében s a függetlenségi pártnak is vezető tagja volt. Halálát telestégén és fián Lajoson kívül kiterjedt és előkelő rokonság gyászolja. Temetése 30-án, szombaton délután fél négy órakor lesz a Fábian-utca 6/a számú házból.

Verebelyi István máv. postás életének 45. évében elhunyt. Temetése szombaton délután 2 órakor lesz a Mosóczy-telepről, a Baross Gábor-utca 8. sz. házból.

Jermann Pál nyugalmazott magy. államveszeti kalauz október 29-én 63 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Temetése október 31-én délután 2 órakor lesz Lipót-utca 4b. sz. házból.

— Köszönetnyilvánítás. A Weitzer János utcai kórház vezetősége a következő adományokért mond halás köszönetet: gróf Nádasdy Tamásné tíz és fél zsák kenyérliszt, 1 zsák főzliszt. Kell Lipót dr. 20 korona, dr. Winter Adolfné 10 korona, dr. Forbáth Frigyesné 10 korona, Stern Nelly 10 korona, Hoffmann Lászlóné 10 korona, Goldschmidt Sándor 10 korona, Fischer Richárdné 5 korona, Klein Alice 5 korona. Uzonát küldtek Spitz nővérek, Braun Gusztávné, Böhm Gézáné, Klein Manvi, Lenevel Boriska és Veruska, Binder Felicia, Farkas Abrahámné, Boros Rózsika. Az Aradi Közlöny szerkesztősége huszonöt darab mezejövet küldött.

— A kereskedő tanonciskola felügyelő bizottsága tegnap ülést tartott, melyben a többi között szóba került, hogy néhány kereskedő cég a legújabb miniszteri rendeletről még nincs kielégő tájékozva és így nem tudja, hogy iskolaköteles tanoncokat minden körülmények között kötelesek az iskolába beírni. A felügyelő bizottság e tárgyban a városi tanácshoz is át ír s szigorú intézkedésekkel lesz kénytelen a mulasztó cégek ellen eljárni.

— Takarékoskodjatok a szappannal! Ez a szükségesség vált intés ne nyugtalanítsa asszonyainkat, mert a Schicht Asszonydiáseret mosókivonatának használata lehetővé teszi, hogy jelentékenyen takarékoskodjunk szappannal, anélkül, hogy a fehérnemű maga, vagy kinézése kárt szenvedne. — Ez a minden tekintetben megbízható szappanmosópor a mosásnál nemcsak szappant, hanem muokát, időt és pénzt is segít megtakarítani. — Mindenütt kapható. 8851

— Engel kereskedelmi szaktanfolyama. Lázár Vilmos-u. 2. sz. Telefon 1046. Beiratkozások a november hó 3-án kezdődő 8-4 havi tanfolyamra e hó 28-tól eszközölhetők.

— Bevonulók részére a legkellősebb bevásárlási forrás a Fischer áruház a Szabadság-terem, ott alsó meleg trikók, swetterek, harrinyák, keztük, kofferek minden szükségleti tárgyak a legolcsóbban beszerezhetők, gyermek kocsik és székek gyári raktára. Bevonulók részére 20 százalékos engedmény! A Fischer áruházban. 227

— Adakozzunk a katonák meleg ruhájára.

Megálmodott világháború

(A monarchia és Oroszország küzdelme.)

— Nagy Habsburgia.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 29

A világháború kitörése érdekessé, aktuálissá tett egy csomó könyvet, a melyet eladidig, míg a nagy vihar kitört, merőben slomnak, fantáziának, képtelenségnek ítélték. Könyveket, a melyekben neves és névtelen szerzők nagy, világot rengető harcokról írtak: jószérzőkkel jóvendölték meg több-kevesebb változattal, eltéréssel azt, a minek el kellett jönni, a mi itt van: a mindenki háboruját, mindenki ellen. A háborus utópiák ábrándjai sok tekintetben elavultak, de sok olyan is van nyomtatott soraikban, a miket majdnem betűszerint valóra váltott az élet.

Egyike a legérdekesebbeknek ezekből az utópiákból egy Krakóban a múlt év elején megjelent könyv, a melynek szerzője Octavius álnév alá rejtőzve 1918-ra jóvendölti a világháborút és utána eredményeként Nagy-Habsburgia megalakulását.

A szerző szerint 1918-ban a Balkánon alapos változások lesznek. Törökország hadserege Enver pasa vezérlete alatt megerősödik, Albánia trónján I. Vilmos ül, Szerbia orosz befolyás alá kerül, Görögország erőre kap, Montenegró szegény és tehetetlen lesz. A hármas szövetség és az entente még létezik, de Németország és Anglia között barátságos a viszony, a monarchiát pedig számos érdek köti Olaszországhoz. Főn északon Svéd és Norvégország védőszövetségre lépnek Oroszország ellen. Az Egyesült Államok pedig a Panama-csatorna megnyitásával Japánra gyakorolnak befolyást. Ilyen a helyzet Európában, mielőtt nálunk Áldásos béke virul. A nemzetiségi kérdést megoldották. A hadsereg békelétszáma 740.000 ember, a második dreadnought csapatot felállították. Ausztria-Magyarország kiinn és benn egyaránt hatalmas. Ez Európa ismertetése akkor, a mikor 1918. elején váratlanul felrobban az első bomba az európai béke megrengtetésére. Arnlási és lázitási pörök indulnak és Stanislauban februárban a bíróság kemény, de igazságos ítéletet hoz az oroszoktól felbízott izgatók ellen. Az orosz háborus párt élén néhány nagyherceggel, háborút követel az ítélet megtörésére és a cár enged... Utimátum jön, a melyet 1918. március 3-án hadüzenet követ, Ausztria-Magyarország és Oroszország között kitört a háború. Velünk tartanak a törkök, románok, svédok, norvégok China és Japán, Oroszországhoz pedig Bulgária és Albánia szegődik, Oroszország 5 millió katonát állít a küzdőtérre, a monarchia hadserege 4 millió katonából áll.

Március 4-ikének délután 3 óráján dördül el az első ágyu Szabasztopolnál. Aztán a tengeri ütközetek egész serege jön, amelyet naplószerűen ismertet a könyv. Változó szerencsével folynak a tengeren csatáink, végül is mellénk szegődik a győzelem és megemmitse menekül a Fekete tenger vizeiről az orosz flotta.

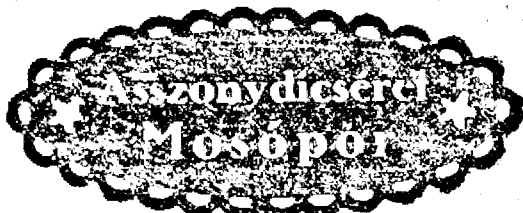
Schicht-mosás — Hadi-mosás

a legolcsóbb, legkíméletesebb és leghathatóbb mosási eljárás:

Autassa be a ruhát „Asszonydicséret” mosókövet oldatban néhány órára, vagy egy éjszaka át. Most pedig már csak kevés szappan — a legjobb Schicht-Szarvas szappan — szükséges még, hogy szép fehérneműt kapjunk.

Megtakarít munkát, időt, pénzt és szappant.

Ominol kitűnő szer a keszek tisztításához és surolásnál konyhában és hátsban.

Mindenütt kapható!

A szárazföldön Kievnél szenvedik az oroszok az első nagy vereséget, nyolcnapos esete után menekülni kénytelenek. Ezymásután ennek el a nagy orosz városok és július 18-án ropog utoljára a puska; az oroszok nem bírják tovább a vereségeket, július 19-én W. gróf, (nyilván Wilts) az oroszok békekötése Bécsbe érkezik, ahol másnap Czernó (Czernin ?) gróf külügyminiszter 28 ára egybehívja a béketanácsot. Nyolc napig tart a tanácskozás a 1918. július 31-én megkötik a békét, amely megveti a Nagy-Habsburgia alapját. A békepontokban Oroszország mindazon területeket átengedi, amelyeket a monarchia követelt és hat év alatt tizenegy millió korona hadiszerzőt fizet.

A béke után megkezdődik Nagy-Habsburgia kialakulása szövetségi alapon. A szövetséges államnak Ausztria, Magyarország, Lengyelország, Ukrajna, Horvátország, Bosznia és Herzegovina a tagjai, uralkodója pedig Nagy-Habsburgia császára, aki minden tagállamba egy-egy herceget nevez ki. A tagállamoknak autonómiájuk van, de a közös ügyeket a birodalmi kongresszus intézi, amelyben minden államnak arányos képviselete van.

Végül még ismeretti a szerző a háború után átalakult Európát, amelyben Nagy-Habsburgia a leghathatósabb, legerősebb, legvirágzóbb állam és lakossága csaknem száz millió.

1918 at még nem értük el, de a nagy háború már itt van. És lényegében maideum olyan, mint Octavius Krádban álmodta. Bulgária ugyan nem állt Oroszország mellé, viszont nekünk se maradt barátunk Olaszország és Japán. És a diadalmos vég: a nagy Habsburg állam megalakulása egy int ma felénk, amint azt a regény álmodója látta...

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDÉS.

— Az Aradi polgári takarékpénztár részvénytársaság. Az aradi polgári takarékpénztár 1915. évi október hó 29-én kir. közlegyző és az országos felügyelő bizottság jelenlétében megkötött sorsolása alkalmával a következő számok húzóttak ki.

50/-os díjnékűli záloglevél:

- 10 drb. 200 koronás. Szám: 15 884, 555, 910, 1814, 1519, 1533, 1537, 1541, 1555.
- 12 drb. 500 koronás. Szám: 81, 85, 120, 129, 133, 142, 158, 161, 196, 215, 221, 228
- 15 drb. 1000 koronás. Szám: 35, 112, 149, 286, 1120, 1162, 1174, 1190, 1188, 1191, 1249, 1327, 1334, 1338, 1349.
- 5 drb. 2000 koronás. Szám: 21, 305, 350, 412, 650.
- 10 drb. 5000 koronás. Szám: 10, 76, 84, 95, 97, 135, 138, 140, 147, 151.
- 4 drb. 10.000 koronás. Szám: 151, 201, 237, 242.

Ezen kisorolt záloglevelek 1916. május 1-től a zálogleveleknek szelvényekkel együtt való visszafizetése ellenében beváltottnak: Aradon az intézet pénztárnál; Budapeston a Magyar Iparosok és Pénzügyi Banknál; Bécsben: az Angol osztrák bank pénzváltó üzletében.

Arad, 1915 október 29-én.

Az Aradi polgári takarékpénztár igazgatósága.

Fog-Krém
KALODONT
70 Fittér
1880

NEMZETI SZÍNHÁZ
Szombat, 1915. évi október 30-án!
A Báriét. A Báriét.
Gyöngyvirág klasszszony.
Operetta 3 felvonásban.
Kezdete este 7,30 órákor.

Felolós szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.
Limbeck János és fia első m. kir. szab. érckoporasz gyára és temetés rendező vállalata.

Özv. szentandrásai és szalánczi dr. Páris Lajosné szül. tótbakai Bakay Ilona és fia Lajos, úgy a saját, valamint az alólított rokonok nevében is mély fájdalomtól megtört szívvel tudatják a forrón szeretett és felejthetetlen jó férj, illetőleg édes apa, gyermek, testvér, unokatestvér, sógor és rokon

SZENTANDRÁSI ES SZALÁNCZI Dr. PÁRIS LAJOS,

háza és váltó ügyvéd, az arad-hegyaljai motoros vasút felügyelő-bizottsági tagjának stb., stb., folyó évi október hó 29-én, reggel 8^{1/2} órákor, munkás életének 60-ik, havartalan a legboldogabb házasság életének 31-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek áhítatos felvétele után bekövetkezett jobblétre szenderültét.

A meghaldogult kedves halott földi maradványai folyó évi október hó 30-án délután 8^{1/2} órákor fognak Fábán-utca 6a. szám alatti gyászházából a római katolikus anyaszentegyház szertartással szerint történt beemelés után a helybéli felső temetőben lévő családi sírhelyen az örök nyugalomnak átadatni.

Az engesztelő szent-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért folyó évi november hó 6-án, reggeli 9 órákor fog a főtiszteletendő minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatattatni.

Pihenése esöndes, emléke áldott legyen! Arad, 1915. október hó 29-én.

Özv. szentandrásai és szalánczi Páris Jánosné szül. sárosfalvi Bittó Gizella, édes anyja, Páris Janka, dr. Román Istvánné szül. Páris Gizella, testvérei: Özv. Serb Józsefné szül. sárosfalvi Bittó Jozefina, nagynénje, dr. Román István, özv. szentandrásai és szalánczi dr. Páris Gáborné szül. Hónig Antonia és gyermekei, tótbakai Bakay Dezső, neje és gyermekei, özv. tótbakai Bakay Oszkárné szül. Modrovics Anna és gyermekei, sógorai és sógorónői, tiszaujhelyi Kóncs Ferenczné szül. Koller Bertika, unokahuga János Győző, Jánosy Ferencz és gyermekei, unokatestvérei. Ugyezt nten számos más rokon, jóbarát és jóismerős nevében is. 121

Özv. Verebéli Istvánné szül. S. Papp Julianna mint hitves, a maga, illetve gyermekei Piroska, Erzsike és Juliska úgy az alólítottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megtört szívvel szomorúan jelenti a felejthetetlen jó férj, szerető édesapa, gyermek, testvér, sógor, nagybácsi, rokon és jóbarát

VEREBÉLYI ISTVÁN

máv. portás
1. évi október hó 29-én éjjeli 12 órákor életének 45-ik s boldog házasságuk 21-ik évében, rövid szenvedés után a Mindenhatható rendelkezéséhez képest történt gyors elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai 1. hó 30-án d. u. 2 órákor fognak a Mosóczy-telep, Baross Gábor-utca 8. sz. saját házából a római kath. egyház szertartással szerint a helybéli felső temetőben örök nyugalomra helyezettetni.

Az engesztelő gyászmissza áldozat az elhunytnak lelki üdvéért 1. é. november hó 5-én d. e. 9 órákor fog a helybéli főtiszt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatattatni.

Áldás és béke poraira!
Arad, 1915. október hó 29-én.

Özv. Verebéli Ilonáné sz. Csontos Rozália, édesanyja, Verebéli Julianna férj. Dobos Antalné, Verebéli Rozália férj. Csényi Mihályné, Verebéli Gertrud férj. Cs. Papp Ferencné, Verebéli Ferenc, testvérei: Dobos Antal, Csényi Mihály, Cs. Papp Ferenc, Verebéli Ferencné sz. Fekete Mária, S. Papp István és neje sz. Fekete Katalin, Podor János és neje sz. S. Papp Katalin, Urbán István és neje sz. S. Papp Erzsébet, S. Papp János és neje sz. Csázy Rozália, sógor és sógorónői. 17

Varga Imre első temetésrendező intézete Arad, Andrassy-tér 13. Telefon nappal: 37. Éjjeli szolgálát: 738.

AZ
alagút
csütörtöki előadására
számozott jegyek 1 K 50 fillérért
Koch Dániel üzletében, Deák Ferenc-utca 42. sz., már kaphatók.

Üzlet megnyitás!

Posztó raktár
ARAD, Zrínyi-utca 1. (Báró Bohus-palota.)
Apolio Színház mellett.

Teljes katonai felszerelési cikkek!

Öltönyök és télikabát szövetek.
Férfiszabók részére béléstárk.
Mindennemű katonaszövetek jutányos árban.

**Olcsó pénzért
Jól világítani
csak villanynyal lehet.**

Mindennemű villany-bevezetést, osillár átszerelést a legjutányosabban vállal

Hammer Vilmos
Arad, Szabadság-tér 5-6.
Telefon sz. 96.

**Burgonya
és
vöröshagyma**

métermázsánként és waggontételekben kapható

Kalmár Endrénél
Arad, Arpád-tér 5.
670. Telefon 670.

Legnagyobb fűtőanyag megtakarítás!

A városi mérnöki hivatalban ki-próbált
**kettős fűtőkályhák
és kettős füstcsövekkel
érhető el.**

Megállapítottatott ugyanis, hogy ezen kályhák és füstcsövek használatánál a fűtőanyag fele megtakarítható.

Patent

Kettős füstcsövek állandóan raktáron vannak és igen olcsók. —
2. sz. (kis szobára) 8 korona.
3. sz. 9 korona. 6. sz. 20 korona.

Egyedül

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott
szivattyú készítője

Arad, Rákóczi-utca 27.

Tek. Hönig Ottó urnak, Arad.
A kettős „Patent” füstcső igen jó, mert kevés fával sok meleget ad Mindenkinek ajánlhatom. Tisztelettel Dr. Avarfy Imre.

Patent kutszivattyúk.
Patent borszivattyúk.
Patent tűzifecskendők.

Nyomatványok

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda r. t. nyomdájában.

Hagymát,
Babot,
Burgonyát,
Káposztát,
Diót,
Kendermagot
és mindennemű gazdasági termékeket waggon tételben vásárol és elad 4179

Eisele János
ARAD, Batthyány-utca 10.

**Költözők
figyelmébe!**

villany bevezetéseket,
osillár átszereléseket
jutányosan végez

Kalmár József
villanszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Kérjük

igen tisztelt vevőinket,
sziveskedjenek, tekintettel a háboru okozta nehéz fuvarozási és munkáviszonyokra, becses

köszén és kokszt
megrendelésük beosztását akkép megtenni, hogy nekünk a házhozszállításra

legalább 2—3 nap
álljon rendelkezésünkre, hogy így figyelmes és gondos kiszolgálást kellő időben biztosíthassunk. —
Kittűnő tisztelettel

Kneffel Károly és Fia
köszén és kokszt nagykereskedése
Boros Beni-tér 2. sz. Telefon 139. sz.
Használt ólom
megvételeire kerestetik.

Sirkoszorukat

ajánl minden nagyságban, olcsó áron

Singer Sándor

Arad, József főherceg-ut 1. sz. (a városházzal szemben.)

Továbbá:

Gyermekjátékok, Bőrridikülők,
Harisnyák, Keztyük, Zsebkendők,
Férfi fehéreneműek, Férfi kalapok

a legolcsóbban szerezhethők be

Singer Sándor

üzletében Aradon, József főherceg-ut 1.

717—1916. g. sz.

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széka 1. évi október hó 31-én d. e. 10 órakor a gáji kapitányi hivatalban tartandó árverésen a következő a város tulajdonát képező ingatlanokat adja bére.

A gulyalegelőbeli 354 sz. 5 holdat 40 korona kikiáltási ár mellett. A gulyalegelőbeli 355 sz. 5 holdat 40 korona kikiáltási ár mellett. A gulyalegelőbeli 356 sz. 5 holdat 40 korona kikiáltási ár mellett. A gulyalegelőbeli 357 sz. 5 holdat 40 korona kikiáltási ár mellett. A gulyalegelőbeli 358 sz. 5 holdat 40 korona kikiáltási ár mellett. A gulyalegelőbeli 359 sz. 5 holdat 40 korona kikiáltási ár mellett. A gulyalegelőbeli 360 sz. 10 hold 372 □-ölet 40 korona kikiáltási ár mellett. A gulyalegelőbeli 405 sz. 8 hold 370 □-ölet 40 korona kikiáltási ár mellett.

Bánatpénzül leleendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan, a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz melékeelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1916. évi október hó 25-én tartott üléséből.
A gazdasági szék.

Élő- és művirág koszorúk

Halottak napjára ajánlom a részvétet kifejező gyászoló családoknak nagyválasztékú mű- és élővirág koszorúmat legjutányosabb árakban. 4115
Pauszár Sándor kertészete, Weitzer János-utca 9. szám.
 Megrendelések a legteljesebb kiállításban azonnal elkészülnek.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésokról:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható. Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér. Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők. A legkisebb hirdetés 60 fillér. Az apróhirdetések előre fizetendők. A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

E.
 Levél ment, kérem átvenni és válaszolni. **V.** 4280

ELLÁTÁS.

Uri háznál
 kosztot kaphat fiatal ember. Esetleg lakást is. Wesselényi-u. 9. sz. 4208

ALKALMAZÁST NYER.

Keresek
 azonnali belépésre komoly megbízható ügyes vegyeskereskedő segédet. Ugyanott egy tanuló felvételt Hirschmann Márknál, Soborsin. 4288

Keresünk

egy német jó modoru kisasszonyt gyermekek mellé, a ki legalább 1 évig volt egy helyen és a házi teendőket is elvégzi. Állását azonnal elfoglalhatja. Ajánlatokat „Német” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérjük átadni. 4282

Egyfogatu

bérekcsi, vagy fuvaros szekér naponként egy fuvar elvégzésére hónap száma felvétetik. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Jó írással bíró

fiatal ember, ki a könyvelésben és gépirásban is jártas, nagyobb vállalatok gyakorolónak jó fizetéssel azonnal felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 4289

Külvetők

felvétetik a Piskóta gyárban G.óf. Tisza István-ut 29. 4198

Üzletvezető

nőidivat szakmából 2-3000 kor. biztosítékkal keresettek. Cim a kiadóhivatalban. 4228

Azonnali belépésre

keres az Aradi Kereskedelmi Bank egy fiatalabb megbízható, s kaucióval rendelkező női iróasztalját. 4222

Kirató-fu

nyomdánkban, heti fizetés mellett, felvétetik.

ALKALMAZÁST KERES.

Intelligens kisasszony
 ki szorgorát is tanít, gyermekek mellé ajánlkozik. Szíves megkereséseket „Nevelőnő” címen a kiadóhivatalba kéretnek.

Raktárnoknak

vagy pénzeszedőnek ajánlkozik ovadékkal rendelkező 35 éves hadmentes egyén. Címe Linczer, Árpád-tér 5. 4284

Dame

ünscht Unterricht in Deutschen zu ertellen, geht eventuell als Gesellschafterin. Adressen abzugeben in der Administration. 4240

Intelligens

gyermektelen özvegy, magános urhoz házasvezetőnek ajánlkozik. Vidékre is elmegy. Szíves megkereséseket „Özvegy” jellegre a kiadóhivatalba kér. 4216

ÜZLETEK.

Jóforgalmu korosztály
 gr. Tisza István ut 66. szám alatt más foglalkozás miatt házzal együtt sürgősen eladó, vagy haszonbérbe kiadó. 4144

Mult évben

berendezett modern szikvizgyár szabad kézből azonnal eladó. Cim a kiadóhivatalba. 4184

INGATLAN.

Világosan

egy 8 holdas szőlő Liváda völgyben bérbeadó, esetleg eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4218

KIADÓ LAKÁS.

Kétszobás

butorozott lakás konyha használatlaltal is kiadó Varjassy József-u. 18. ajtó 18. 4281

Butorozott szoba

előszobával két személy részére kiadó Dobó-utca 4. 4287

Modern

négyszoba, előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárat) villany, gáberendezéssel, Török L.-u. 1b. új házban november 1-ére kiadó. 2647

Magánházban

tiszta butorozott szoba villanyval, uri embernek kiadó. Esetleg koszt is kapható. Cim a kiadóban. 4207

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Megvételre keresek.

Használt jó karban levő két ajtó nagy pénzeszközöket. Ajánlatok „Sz. 10.” jellegre alatt a kiadóba. 4288

Sárga bagaria,

laci, valamint az összes divatos betétes cipők tisztításához a legjobb szer az „Eos Cream” kapható Aradon kizárólag a Cipő Tözsében. 8405

Ütöm

olesőbb mint a piacon, legfinomabb körtét, szőlőt és más gyümölcsöt ajánlok. Gailer Anna, Deák Ferenc-utca Fehér Kereszt épület. 8785

Őszi Divat Album

1000 ábrával kor. 2-40 Pichler Sándor könyv- és papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 781

Étburgonyát

waggontételben jutányosan elad Bartha István terménykereskedő, Brassó. 3946

Áthelyezés miatt

világos hálószoba és konyhaberendezés eladó Boros Béni-tér 15. a házmeztornél. Bővebbet Kápolna-u. 8. Ugyanitt moderna hálószobaberendezések eladók. 4162

Eladó

1 hintó, kocsiszám, ekék, boronák stb. Bővebbet Andrassy-tér 6., Verbos-iroda. 4175

25878-1915. kh.

Hirdetmény.

Közhírre teszem, hogy a m. kir. belügyminiszter ur 66112-111-1915. számú rendelet alapján a polgármester az alma, dió és szilvalekvár legmagasabb árát Aradváros területére további rendelkezésgig métermasszáként a következőkben állapította meg: 1 m/m alma minőség szerint 24-25 K-ig, 1 m/m fehér papirhéjú dió 150 K, 1 m/m fekete kemény héjú dió 120 K, 1 m/m szilvalekvár 180 K. — Ezen rendelet elen lévő eladó vagy vásárló legszigorubban büntetetlen fog. — Arad, 1915. október 28. Green, főkapitány.

Geity János

uri és női cipészete
 Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám.

Készít

úri és női cipőket
 a legegyszerűbb és legelegánsabb kivitelben.

Tiszti csizmák és bakkancsok

jutányos áron készíttetnek, a leg-
 rövidebb idő alatt. 4286

Ajánlok

azonnali szállításra I-ső osztályu
 prima étel-

burgonyát

waggontételként feladóállomásról 100 m/m korona 900,—, waggonbeszerzés, jutalék, berakás kor. 50— Kisebb tételek üzletben legolcsóbb napi árban. — Tisztelettel

Luttwák József

Asztalos Sándor-u. 8. 221

Millió

ember használja

rekkedtség, hurut, elnyálkásodás tork-
 hurut, fullasztó és gőrsős köhögés
 ellen a 5518

Kaiser-féle mellpasztillát

3 „Fenyőjegygyel”

6050 bizonyítvány orvosoktól és
 magánemberek elismerő lo-
 vele a legjobb ajánlás a
 biztos sikerre és kőkavedelésre. —
 Egyetlen használt készítmény szent tud-
 ilyen hatást elérni Különösen kelle-
 mes és jóízű cukorka. — 20, 40 és 60
 filléres dobozban.

Kapható:
 Székely Sándor, Helyes Árpád, Gótori Fül-
 öse Kelenöcs, Breuer Fülöp, Ring Lajos,
 Kuzmányi Mátyás, Vojtek Kálmán, Erős
 Guszt., Berger Gyula, Vajda György,
 Hossz Vilmos, Götz Károly, Bernát János,
 Kerpáti János gyógyszerárban, Vojtek
 és Weisz drogeria, Baross Nester dro-
 geria, Török A. és Társa „Angyal” droge-
 ria Arad, Stodolai Dező gyógyszerár
 Ujvárad, Zombory János gyógyszerár
 Újváradban, Adler Lajos Gyula gyög-
 yszerár M.-Pácska, Ora Bessó Pankola,
 Teffert Károly gyógyszerár Kék,
 Krausz Elemér gyógyszerár Glogovics
 Szépmunkás Géza Iris gyógyszerár
 Lippa, Székely Zoltán gyógyszerár
 Cserszőm, Bauer Károly gyógyszerár
 Koverme, Rózm János gyz. M.-Pácska